

Eläkkeensaajan verotus ja ostovoima 2000-luvulla

Mikael Kirkko-Jaakkola

TIIVISTELMÄ

Selvityksessä tarkastellaan eläkkeensaajan verotuksen ja ostovoiman kehitystä 2000-luvulla painottaen päättyneellä vaalikaudella 2011–2015 tapahtuneita muutoksia. Vero- ja ostovoimakehitystä havainnollistetaan esimerkkilaskelmien avulla kuudella eläketulotasolla. Kahdella matalimmalla tasolla kokonaisaläke muodostuu työeläkkeestä sekä sitä täydentävästä kansaneläkkeestä, neljällä korkeammalla eläketasolla pelkästä työeläkkeestä.

Vuonna 2015 esimerkkieläkkeiden ostovoima on 16,5–19,7 prosenttia suurempi kuin vuonna 2000. Veronkevennykset ovat tukeneet työeläkkeensaajien ostovoiman kasvua merkittävästi. Pelkkää työeläkettä saavien ostovoiman kasvusta yli puolet on tullut tuloverotuksen kevenemisestä. Heidän tuloveroprosenttinsa ovat laskeneet 4,9–8,4 prosenttiyksikköä vuoteen 2000 verrattuna, vaikka päättyneellä vaalikaudella tuloverotus kääntyikin kiristysten tielle.

Vaalikaudella 2011–2015 veroprosentit sekä osin ostovoima kehittyivät pienemmillä tulotasoilla eri suuntaan kuin suuremmilla. Kahdella matalimmalla eläketasolla tuloverotusta kevennettiin, mikä vahvisti ostovoimaa. Neljällä korkeammalla eläketasolla, keskituloisesta eläkkeensaajasta lähtien, veronkiristykset taas söivät ostovoimaa. Kaikkein eniten verotus kiristyi korkeimmalla eläketasolla, jolla veroprosentin nousu vei peräti neljä prosenttia ostovoimasta.

Päättyneellä vaalikaudella eläkeverotuksen progressiota kiristi uusi eläketulon lisävero sekä verotuksen ansiotaso- ja inflaatiotarkistusten tekemättä jättäminen. Matalammilla eläketasoilla verotus keveni kokonaisuudessaan uudesta yleisradioverosta huolimatta perusvähennyksen ja kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen korotusten myötä.

Vaalikauden loppua kohti hidastuva inflaatio auttoi pitämään ostovoimakehityksen positiivisena ylintä esimerkkieläkettä lukuun ottamatta.

Veronmaksajain Keskusliitto seuraa ansiotuloveromuutosten vaikutuksia eläkeläisten ostovoimakehitykseen, ja edellinen selvitys aiheesta julkaistiin joulukuussa 2012. Selvityksen on tehnyt pääekonomisti Mikael Kirkko-Jaakkola.

Sisältö

1	Johdanto.....	4
1.1	Eläkkeensaajat	4
1.2	Tulot ja toimeentulo.....	5
1.3	Maksuunpannut verot ja tärkeimmät vähennykset	6
2	Eläkkeensaajan tuloveroperusteet	9
2.1	Eläketulo kunnallisverotuksessa	9
2.2	Eläketulo valtionverotuksessa ja eläketulon lisävero	13
2.3	Yleisradiovero.....	16
3	Eläkeverotuksen taso ja muutokset 2000-luvulla	17
3.1	Tuloveroprosentti	17
3.2	Eläketulon ja palkkatulon verotuksen eroja	19
3.3	Kansainvälistä vertailua	21
3.4	Eläkeläisen palkkatulojen verotus.....	23
3.5	Tuloveroprosenttien kehitys	24
4	Eläkkeensaajan ostovoiman kehitys 2000-luvulla	28
4.1	Inflaatio ja bruttoeläkkeiden muutokset.....	28
4.2	Ostovoiman muutokset koko 2000-luvulla	29
4.3	Vaalikauden 2011–2015 ostovoimakehitys	33
5	Lopuksi.....	35
	Lähteitä.....	36

Liitteet:

- Liite 1 Eläkkeensaajan tuloveroperusteita 2000–2015
- Liite 2 Eläkkeensaajan ostovoima tulotasoin 2000–2015*

1 JOHDANTO

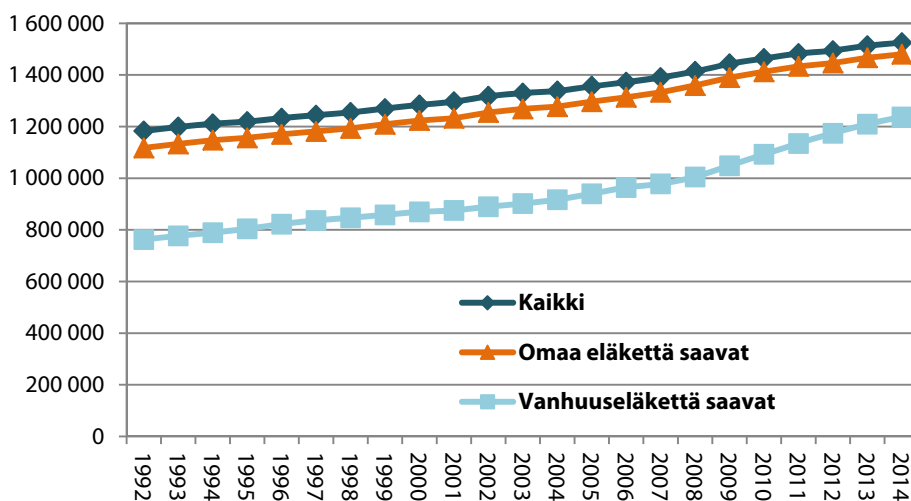
Useampi kuin joka neljäs suomalainen sai eläkettä vuonna 2014. Eläkkeitä maksettiin yhteensä 27,5 miljardia euroa. Eläkkeensaajan tulot ovat vakaita, minkä johdosta toimeentulo ja ostovoima ovat alttiimpia verotuksen muutoksille.

Selvityksen johdantoluvussa luodaan lyhyt katsaus eläkkeensaajiin, heidän toimeentuloonsa ja heiltä kerättyihin veroihin. Tämän jälkeen käydään läpi eläkeverotukseen vaikuttavia veroperusteita, ja niissä tapahtunutta kehitystä 2000-luvulla painottuen kuitenkin lähivuosiin. Kolmannessa luvussa tarkastellaan eläkeläisten ansiotuloverotusta kokonaisuutena ja veroprosentin muutoksia 2000-luvulla esimerkkieläkelaskelmilla. Osiossa luodaan myös lyhyt katsaus eläkeverotukseen eri OECD-maissa. Neljännessä luvussa keskitytään eläkkeensaajan ostovoiman kehitykseen esimerkkieläketasoilla. Painopisteenä on päättynyt vaalikausi 2011–2015. Lopuksi kootaan yhteen selvityksen keskeisiä huomioita.

1.1 Eläkkeensaajat

Eläkettä saavien joukko on kasvanut 2000-luvulla keskimäärin noin 17 000 hengellä vuosittain. Eläkettä sai vuoden 2014 lopussa 1,5 miljoonaa henkilöä (Eläketurvakeskus 2015). Omaa eläkettä (muut kuin perhe-eläkkeet) maksettiin 1,48 miljoonalle suomalaiselle vuoden 2014 lopussa. Suurin osa heistä, noin 1,24 miljoonaa, sai vanhuuseläkettä. Vanhuuseläkkeellä olevien määrä onkin kasvanut kaikkein eniten. Vuoden 2014 lopussa heitä oli 380 000 enemmän kuin vuosittuhannen vaihteessa.

Kuvio 1 Eläkettä saavat henkilöt 1992–2015 kunkin vuoden lopussa (31.12.), lähde: Eläketurvakeskus ja Kela

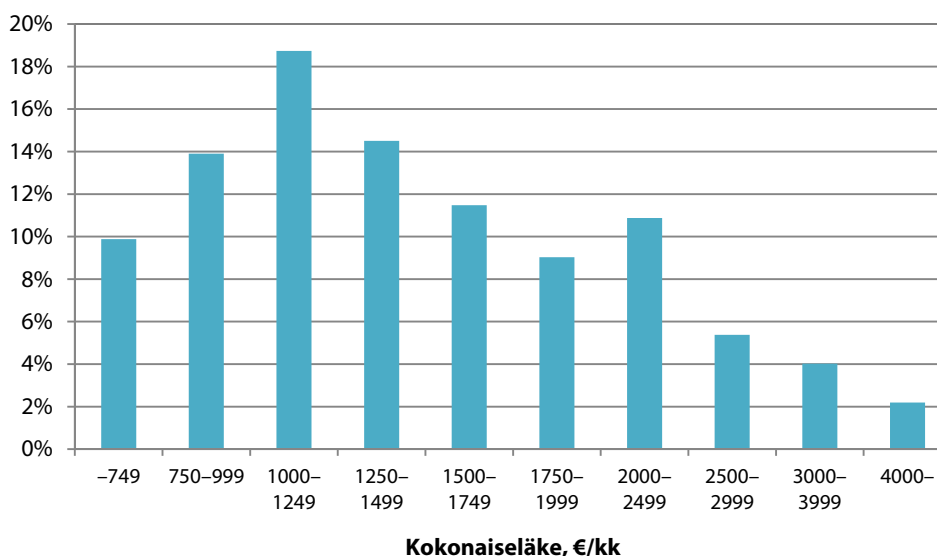

Kaikista eläkkeensaajista 56 prosenttia sai pelkkää työeläkettä vuonna 2013. Vain seitsemän prosenttia sai pelkästään Kelan maksamaa eläkettä ja 37 prosenttia sekä työ- että kansaneläkettä. (Nyman ja Kiviniemi 2014)

1.2 Tulot ja toimeentulo

Keskimääräinen kokonaiseläke vuoden 2014 lopussa oli 1 588 euroa kuukaudessa. Miesten keskieläke oli 1 803 euroa kuukaudessa ja naisten 1 411 euroa. Uusilla eläkeläisillä eläkkeet ovat keskimäärin tätä suurempia. Kuvio 2 havainnollistaa eläketulojakaumaa vuoden 2014 lopussa. Lähes 90 prosentilla omaa eläkettä saavista eläkkeensaajista kuukausieläke oli tuolloin alle 2 500 euroa. Vähintään 1 000 euron kuukausieläke oli kolmella neljästä omaa eläkettä saavasta. (Eläketurvakeskus 2015)

Kuvio 2 Suomessa asuvien omaeläkkeensaajien (pl. osa-aikaeläke) kokonaiseläkejakauma 31.12.2014, %, lähde: ETK

Eläkkeelle siirtyminen voi vaikuttaa kotitalouden toimeentuloon monella tapaa. Toimeentulon muutokset riippuvat esim. siitä siirrytäänkö eläkkeelle työstä vai työttömyydestä. Käytettävissä olevat tulot voivat siis laskea tai nousta. Rantala ja Suoniemi (2011) ovat tutkineet, miten vuonna 2003 eläkkeelle siirtyneiden toimeentulo muuttui eläköitymisen johdosta. Heidän mukaansa kotitalouden käytettävissä olevat tulot säilyvät valtaosalla lähes ennallaan. Eläkkeelle jääneiden toimeentulo on ehkä jopa hieman yllättäen mediaaniltaan niinkin korkea kuin 99 prosenttia ennen eläkkeelle jääntä saaduista tuloista. Näissä tuloksissa myös pääomatulot sekä puolison tulot tasaavat eläkkeelle siirtymisestä johtuvaa toimeentulon muutosta.

Tilastokeskuksen (2015) tulonjakotilaston mukaan eläkeläiskotitalouksien tulot olivat keskimäärin 65 prosenttia palkansaajakotitalouksien tuloista vuonna 2013.

Eläkeläiskotitalouksien tulokehitys on ollut viime vuosien taantuman aikana positiivisempaa kuin palkansaajakotitalouksien. Eläkeläisten tulot eivät olekaan yhtä herkkiä suhdannevaihteluille. Eläkeläistalouksien käytettävissä olevat tulot ovat 2000-luvulla kasvaneet reaalisesti yli 30 prosenttia vuoteen 2013 mennessä. Se on hieman enemmän kuin kaikkien kotitalouksien keskimääräinen käytettävissä olevien tulojen kasvu.

Rantala (2011) tutki eläkeläiskotitalouksien ostovoiman ja tulorakenteen kehitystä. Vuosituhannen vaihteesta vuoteen 2009 eläkeläiskotitalouksien ostovoima kasvoi yhteensä noin neljänneksen. Näiden kotitalouksien toimeentulosta 70 prosenttia muodostui työ- ja kansaneläkkeestä. Viidenneksen muodostivat pääomatulot, joista etenkin laskennallisen asuntotulon merkitys on suuri.

Tuominen, Nyman ja Lampi (2011) tarkastelivat eläkkeensaajien eläketulojen kehitystä 2000-2010. Keskimääräinen kokonaiseläke nousi tuona ajanjaksona reaalisesti 20 prosenttia. Tähän vaikuttivat paitsi indeksitarkistukset, myös eläkkeelle siirtyneiden keskimääräistä suuremmat eläkkeet. Koko tarkastelujakson ajan eläkkeellä olevien keskimääräinen kokonaiseläke nousi vastaavasti 13 prosenttia. Työeläkeindeksi nousi samaan aikaan seitsemän prosenttia reaalisesti. Keskieläke on pysynyt suunnilleen 50 prosentissa ammatissa toimivien keskipalkoista.

Eläkkeensaajien verotuksen kannalta mielenkiintoinen on Salosen ja Knuutin (2012) katsaus eläkkeiden verotukseen vuosina 2005-2010. Siinä on ETK:n ja Kelan eläkerekisterin laajan henkilöaineiston avulla laskettu eläkkeensaajien verotuksen muutokset kyseisille vuosille. Heidän mukaansa eläkkeensaajan verotus on tarkastelujaksolla keventynyt kolme prosenttiyksikköä. Toisin kuin esimerkkilaskelmissa, tulokseen vaikuttaa myös eläkkeensaajien joukon ja tulorakenteen muutos. Ajanjaksolla eläkkeensaajien tulotaso on kasvanut uusien aiempaa suurempien eläkkeiden myötä. Verokevennyksen tukemana eläkkeensaajan tulotaso on myös eläkeaikana säilynyt hyvällä tasolla suhteessa hintatason muutoksiin. Verotuksen muutos on hyvin samansuuntaisia kuin tässä selvityksessä, jossa veromuutokset lasketaan tietyille yksittäisille eläketasoille.

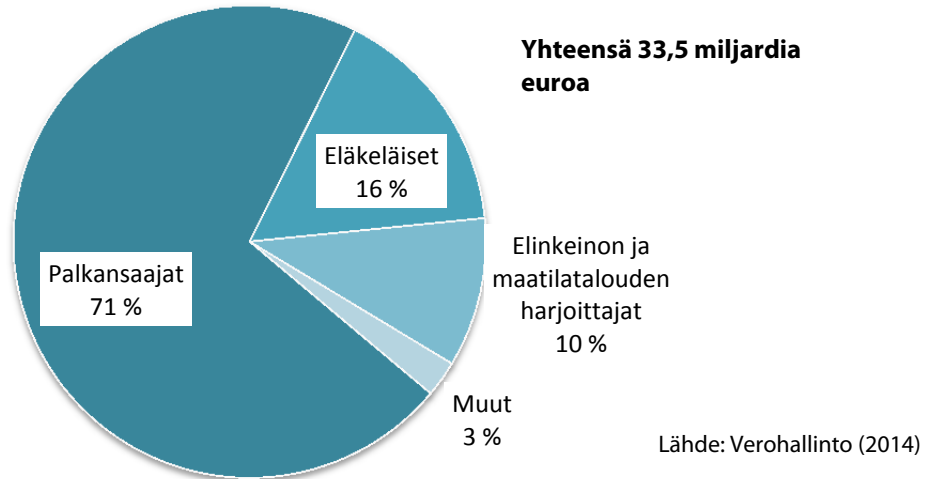
Bruttokorvaussuhde vanhuuseläkkeelle siirtyvillä on ollut keskimäärin noin 66-67 prosenttia jo jonkin aikaa. Korvausaste vaihtelee kuitenkin huomattavasti. Vuonna 2012 joka toisella eläkkeelle jääneellä se oli 49-68 prosenttia eläkkeen alkamisvuotta edeltäneistä ansioista (Eläketurvakeskus 2014). Salosen ja Knuutin (2012) mukaan progressiivisen verotuksen johdosta nettokorvaussuhde nousee kuitenkin keskimäärin 76 prosenttiin.

1.3 Maksuunpannut verot ja tärkeimmät vähennykset

Vuonna 2013 luonnollisille henkilöille kertyi maksettavaksi tuloveroja noin 33,5 miljardia euroa. Summaan sisältyvät kaikki ansiotuloista perittävät verot ja pakolliset palkansaajamaksut sekä pääomatulojen vero. Eläkeläisten maksama osuus

tästä verokertymästä oli noin 16 prosenttia. Eläkeläisten saamat veronalaiset tulot olivat taasen noin 21 prosenttia kaikista luonnollisten henkilöiden saamista veronalaisista tuloista. Kummatkin osuudet kasvoivat kolme prosenttiyksikköä vuoteen 2012 verrattuna. Luvut olivat olleet vuosia aiemmalla tasollaan.

Kuvio 3 Luonnollisten henkilöiden maksamat tuloverot vuonna 2013 (ml. vakuutetun työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksut)

Eläkeläistulonsaajia oli vuonna 2013 Verohallinnon maksuunpanotilaston mukaan luokiteltuna noin 1,3 miljoonaa ilman rajoitetusti verovelvollisia. Rajoitetusti verovelvollisia eläkeläisiä oli 61 000 henkilöä. Heitä ei ole laskettu mukaan tässä osiossa esitettyihin Verohallinnon lukuihin.

Eläkkeensaajista 97 prosenttia maksoi tuloveroja. Veroja maksaneiden määrä nousi uuden yleisradioveron myötä vuodesta 2012, jolloin 82 prosenttia eläkkeensaajista maksoi tuloveroja. Yleisradioveroa maksavat käytännössä kaikki eläkkeensaajat.

Kunnallisvero on eläkeläisten tuloveroista merkittävin. Sen osuus kaikista eläkeläisiltä kerätyistä tuloveroista oli 66 prosenttia vuonna 2013, ja 83 prosenttia tuloveroja maksaneista eläkeläisistä maksoi sitä. Valtion ansiotuloveroa maksoi sen sijaan vain noin 270 000 eläkeläistä.

Valtion tulovero sisältää myös vuonna 2013 käyttöön otetun eläketulon lisäveron, jota peritään 6 prosenttia 45 000 euron ylittävistä eläketuloista. Eläketulon lisävero maksoi 42 000 henkilöä, eli noin kolme prosenttia eläkeläisistä, yhteensä noin 47 miljoonaa euroa.

Taulukko 1 Eläkeläisten maksamat tuloverot vuonna 2013 (ilman työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksuja), lähde: Verohallinto, maksuunpanon tilasto

	Maksajien lukumäärä	Osuus kaikista veroa maksaneista	Verojen määrä, 1 000 euroa	Osuus maksetuista veroista
Yleisradiovero	1 266 466	99 %	139 452	3 %
Kunnallisvero	1 058 403	83 %	3 549 085	66 %
Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu	1 047 332	82 %	273 167	5 %
Kirkollisvero	864 621	67 %	199 347	4 %
Valtion tulovero (ansio- ja pääomatuloista)	480 507	37 %	1 184 841	22 %
Verot ja maksut yhteensä	1 281 616	100 %	5 346 337	100 %

Vuonna 2013 lähes kaikille tuloa saaneille eläkeläisille laskettiin valtionverotuksen eläketulovähennys. Sillä ei ollut kuitenkaan mitään vaikutusta maksettaviin veroihin, mikäli tulot jäivät joka tapauksessa alle tuloveroasteikon alarajan, joka oli tuolloin 16 100 euroa vuodessa. Tämän rajan alle jäi suuri osa eläkeläisistä. Tärkein eläkeläisten vähennyksistä onkin kunnallisverotuksen eläketulovähennys, minkä johdosta esimerkiksi pelkkää kansan- tai takuueläkkeen suuruista eläketuloa saava ei joutunut maksamaan muita tuloveroja kuin yleisradioveroa. Kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen sai 79 prosenttia eläkkeensaajista.

Joka kymmenes eläkkeensaaja käytti kotitalousvähennystä. Kotitalousvähennyksen saajista yli kolmannes olikin eläkeläisiä.

Taulukko 2 Eläkeläisten tärkeimmät vähennykset vuonna 2013, lähde: Verohallinto, maksuunpanon tilasto

	Saajien lukumäärä	Osuus eläkeläisistä
Veronalaisia tuloja saaneet eläkeläiset	1 324 363	100 %
Valtionverotuksen eläketulovähennys	1 265 669	96 %
Kunnallisverotuksen eläketulovähennys	1 048 322	79 %
Perusvähennys	715 548	54 %
Valtionverotuksen invalidivähennys	575 299	43 %
Alijäämähyvitys	160 638	12 %
Kotitalousvähennys	129 510	10 %
Tulonhankkimisvähennys	125 408	9 %
Kunnallisverotuksen invalidivähennys	114 435	9 %
Työtulovähennys	86 199	7 %
Eläkevakuutusmaksuvähennys	84 619	6 %
Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys	78 431	6 %

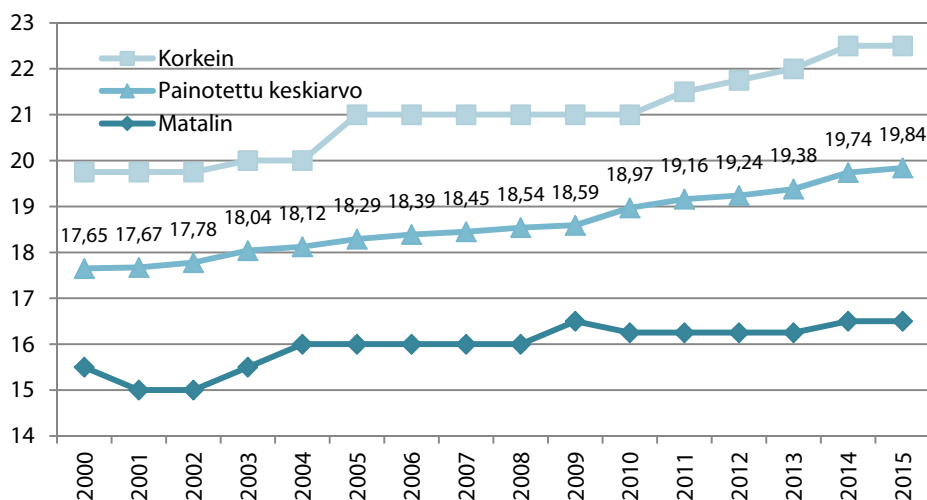
2 ELÄKKEENSAAJAN TULOVEROPERUSTEET

Eläketulo verotetaan ansiotulona, kuten palkka- ja yrittäjätulotkin. Eläketuloihin kohdistuu valtion tulovero, kunnallisvero, sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu, kirkollisvero sekä vuodesta 2013 lähtien yleisradiovero. Valtion tuloveroa maksetaan tuloveroasteikon mukaan valtionverotuksessa verotettavasta tulosta, sekä vuodesta 2013 eteenpäin eläketulosta lisäverona. Kunnallisveroa, sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua ja kirkollisveroa maksetaan sen sijaan kiinteiden prosenttien mukaan kunnallisverotuksessa verotettavan tulon perusteella. Toisin kuin työtuloista, eläketuloista ei peritä työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksua eikä sairausvakuutuksen päivärahamaksua. Veronalaisesta tulosta tehtävät eläketulovähennykset vaikuttavat merkittävästi eläketulojen verotukseen. Myös niiden johdosta eläketulojen verotus poikkeaa selvästi muiden ansiotulojen verotuksesta. Kaikki eläkeverotusta käsittelevät laskelmat on tästä luvusta eteenpäin tehty sillä oletuksella, ettei eläkkeensaajalla ole muita veronalaisia tuloja kuin eläke, ellei muuta erikseen mainita.

2.1 Eläketulo kunnallisverotuksessa

Kunnallisverotuksessa eläketulosta tehtävät vähennykset ja kunnallisveroprosentti määrittävät sen, kuinka paljon eläkeläinen maksaa veroa suoraan asuinkuntaan. Kunnallisverotuksen vähennykset vaikuttavat myös siihen, paljonko eläkeläinen maksaa sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua ja kirkollisveroa. Niitä peritään tietyn prosentin mukaan kunnallisverotuksessa verotettavasta tulosta. Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu on eläkeläisillä 1,49 prosenttia vuonna 2015. Keskimääräinen verotettavilla tuloilla painotettu kirkollisveroprosentti on 1,43.

Kuvio 4 Kunnallisveroprosentit 2000-luvulla, lähde: Kuntaliitto

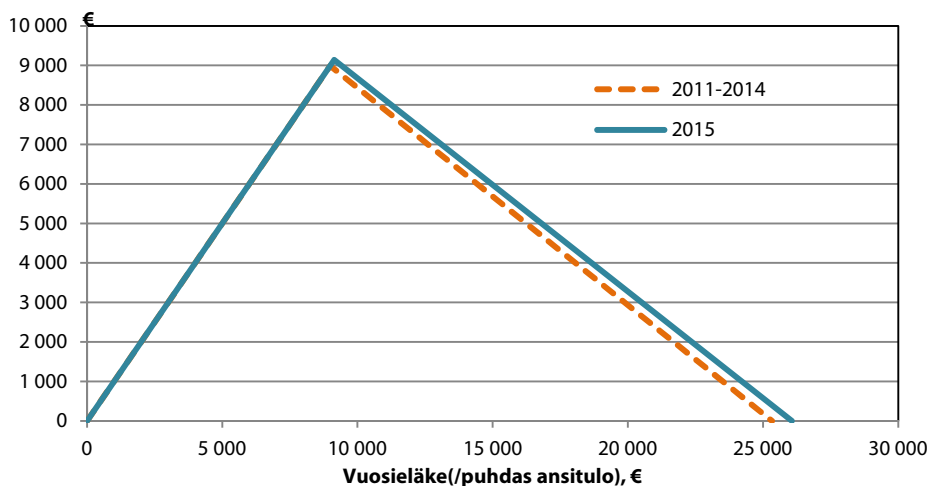

Kunnallisveroprosenttia, jonka kunnat itsenäisesti määräävät ilman lakisääteisiä rajoja, on nostettu 2000-luvulla monissa kunnissa useampaankin otteeseen. Vuonna 2015 verotettavilla tuloilla painotettu keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousi 0,1 prosenttiyksikköä 19,84 prosenttiin. Koko vaalikauden 2011–2015 aikana keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousi 0,68 prosenttiyksikköä.

Eläkkeensaajien verotuksessa verottaja ottaa automaattisesti huomioon kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen, joka tehdään tulosta. Vähennyksen suuruus on sidottu täyteen yksin asuvan eläkeläisen kansaneläkkeeseen, minkä on tarkoitus turvata se, ettei pelkästä kansaneläkkeestä tai vastaavan suuruisesta muusta eläketulosta peritä kunnallisveroa lainkaan. Sidonnaisuus takaa myös sen, että mikäli eläkkeensaajan eläketulot nousevat saman verran kuin kansaneläke, kunnallisverotus ei kiristy pelkän tulotason nousun myötä.

Puolison kanssa asuvan eläketulovähennys laskettiin verovuoteen 2008 asti puolison täydestä kansaneläkkeestä, joka on pienempi kuin yksinasuvalla. Vuonna 2009 puolison eläketulovähennys nousi yksinasuvien tasolle, eikä perhesuhteella nykyään ole enää vaikutusta eläkeläisten verotukseen.

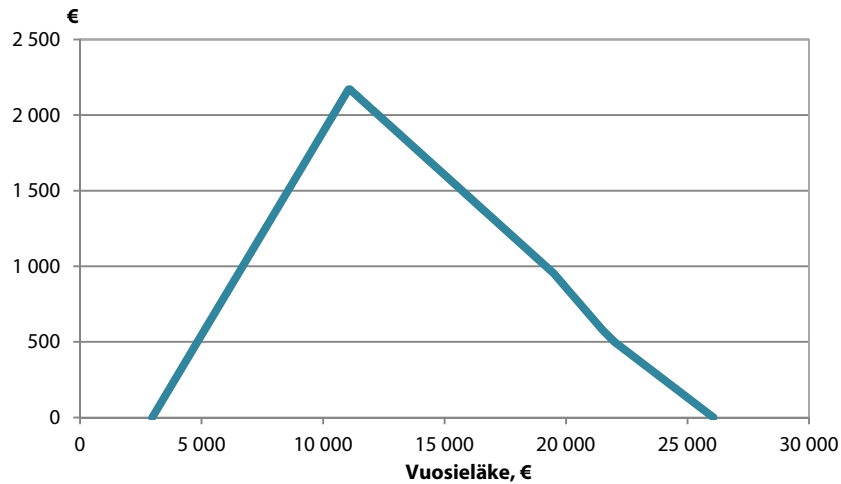
Kuvio 5 Kunnallisverotuksen eläketulovähennys vuoden 2015 kansaneläkkeellä laskettuna

Eläketulovähennyksen suuruus vuonna 2015 on eläkkeensaajan eläketulon määrä 9 140 euron ansiotuloihin asti. Tulojen ylittäessä tuon summan vähennys pienee 54 sentillä jokaista summan ylittävää euroa kohden ja poistuu siten täysin, kun tulot ovat 26 066 euroa vuodessa. Vähennystä korotettiin vuodelle 2015 nostamalla vähennyksen laskennassa käytettävää kerrointa, jolla täyden kansaneläkkeen määrä kerrotaan, 1,37:stä 1,39:ään. Lisäksi eläketulovähennyksen alenema loivennettiin 55 prosentista 54 prosenttiin. Näiden muutosten johdosta 11 000–26 000 euron eläketuloilla verotus keveni noin 85 eurolla vuodessa. Tällä eläketu-

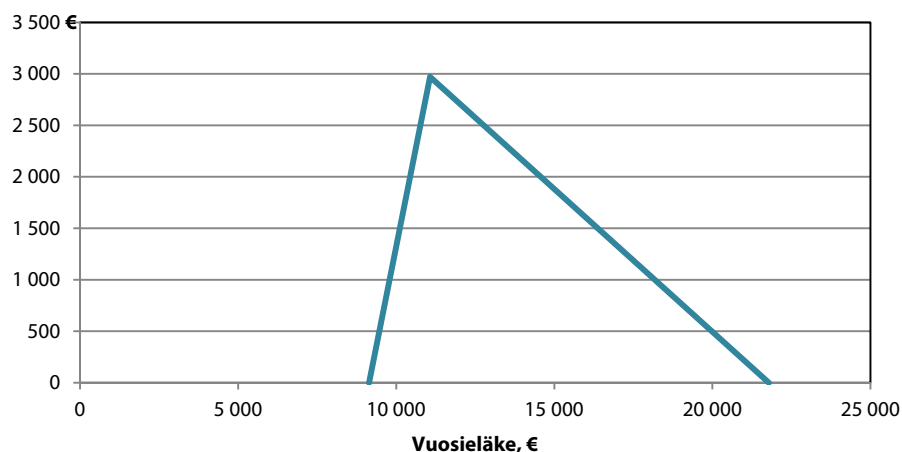
lovähennyksen korotuksella pyrittiin kompensoimaan eläkeindeksien osittaista leikkausta pieni- ja keskituloisille eläkkeensaajille (ks. tarkemmin sivu 26).

Kuvio 6 Kunnallisverotuksen eläketulovähennyksestä saatava verohyöty keskimääräisillä kunnallis- ja kirkollisveroprosenteilla laskettuna vuonna 2015

Kuvio 6 esittää eläketulovähennyksestä saatavaa verohyötyä konkreettisesti euroina. Mikäli vähennystä ei olisi, veroja täytyisi enimmillään maksaa 2 170 euroa enemmän keskimääräisillä kunnallis- ja kirkollisveroprosenteilla laskettuna. Verohyödyn vähennyksestä eroava kohdistuminen johtuu siitä, että perusvähennys kohdistuisi ilman eläketulovähennystä kaikkein pienimpiä eläketuloja saaville. Perusvähennys lasketaan vähennyksistä viimeisimpänä, eli vasta eläketulovähennyksen jälkeen.

Kuvio 7 Perusvähennys eläketulosta vuonna 2015

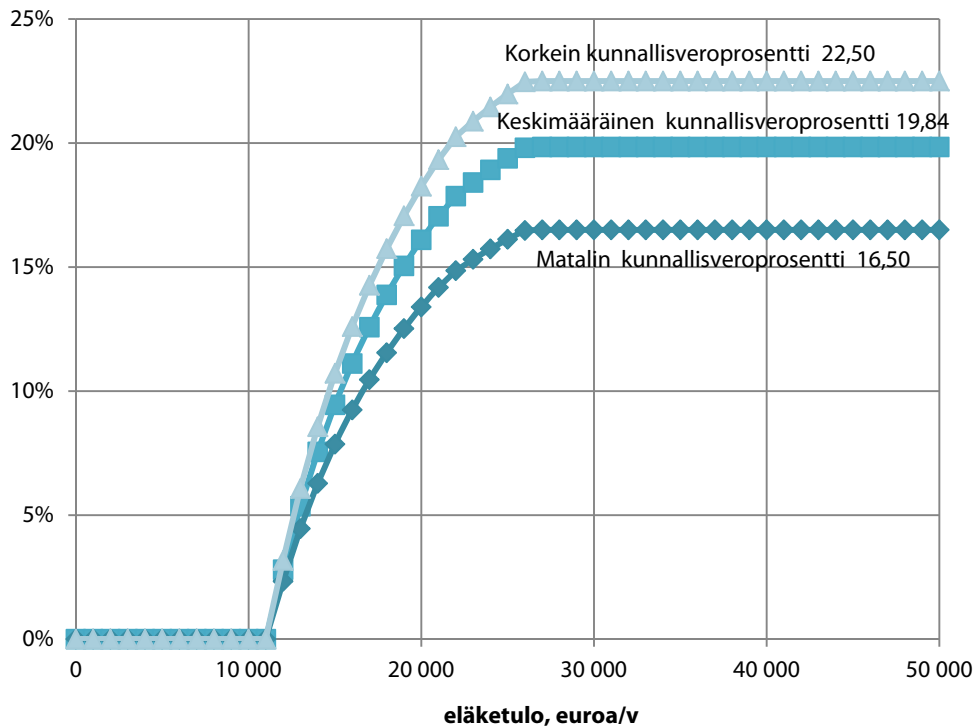

Kunnallisverotuksessa tulosta tehtävä perusvähennys alkaa hyödyttää eläketulonsaajia tuloalueella, jolla eläketulovähennys alkaa pienentyä, eli 9 140 euron vuosi-

tuloista eteenpäin vuonna 2015. Perusvähennys oli vuodesta 1991 vuoteen 2009 samalla 1 480 euron tasolla. Vuonna 2010 perusvähennys nousi 2 200 euroon ja seuraava suurempi korotus, 2 850 euroon, tehtiin verovuodelle 2012 (liite 1). Vuonna 2015 perusvähennys on 2 970 euroa, ja se ulottuu eläkkeensaajilla jo 21 782 euron vuosituloihin saakka.

Verotuksessa tehtävien vähennysten myötä kunnallisverotus on progressiivista. Eläkeläisillä progression saa aikaan viran puolesta tehtävät eläketulovähennys ja perusvähennys. Kuvio 8 havainnollistaa kunnallisveron progressiivisuutta eläkkeensaajilla. Vähennysten johdosta 11 068 euron vuosieläkkeellä (kuukausitasolla 922,3 e) ei vielä synny verotettavaa tuloa kunnallisverotuksessa. Tulojen kasvaessa tästä vähennykset pienevät nopeasti, ja siten 11 000-26 000 euron tuloalueella kunnallisveron osuus tuloista nousee nopeasti, ja progressio on jyrkkä.

Kuvio 8 Eläkkeensaajan kunnallisveron osuus tuloista eri tulotasoilla ja nimellisillä kunnallisveroprosenteilla vuonna 2015

Kuvio 8 kertoo myös millainen ero kunnallisverotuksessa muodostuu eri tulotasoilla korkeimman ja matalimman tällä hetkellä käytössä olevan kunnallisveroprosentin välille. Suurimmillaan ero on sama kuin nimellisten kunnallisveroprosenttien ero, eli kuusi prosenttiyksikköä. Alle 26 000 euron vuosieläkkeillä se on kuitenkin pienempi.

2.2 Eläketulo valtionverotuksessa ja eläketulon lisävero

Eläketuloon kohdistuu valtion progressiivinen ansiotulovero. Vuosina 2015 ansiotuloveroa kertyy maksettavaksi, kun valtionverotuksessa verotettava tulo on vähintään 16 500 euroa vuodessa. Valtion tuloveroasteikkoon on tehty muutoksia 2000-luvulla lähes vuosittain (ks. liite 1). Yleensä vähintään tuloveroasteikon rajoja on tarkistettu yleisen hintatason tai ansiotason nousulla, jottei verotus reaalisesti kiristyisi.

Vuodelle 2015 tuloveroasteikon kolmeen alimpaan tulorajaan tehtiin noin 1,5 prosentin tarkistukset. Neljäs tuloraja pysyi ennallaan, mutta ylintä rajaa laskettiin 100 000 eurosta 90 000 euroon. Tämän ylimmän valtion ansiotuloveroasteikon prosentin oli tarkoitus olla voimassa väliaikaisesti vuosina 2013–2015, mutta nyt sen voimassaoloa jatkettiin vuoteen 2018 saakka.

Vuodesta 2013 lähtien valtionveroa maksetaan tuloveroasteikon päälle vielä yli 45 000 euron eläketulosta. Tämä **eläketulon lisävero** on 6 prosenttia siltä osalta kuin eläketulo vähennettynä eläketulovähennyksellä ylittää 45 000 euroa. Vuonna 2015 eläketulovähennys ei vaikuta eläketulon lisäveroon lainkaan, sillä sitä ei saa enää 45 000 euron vuosituloilla.

Taulukko 3 Valtion tuloveroasteikko vuonna 2015

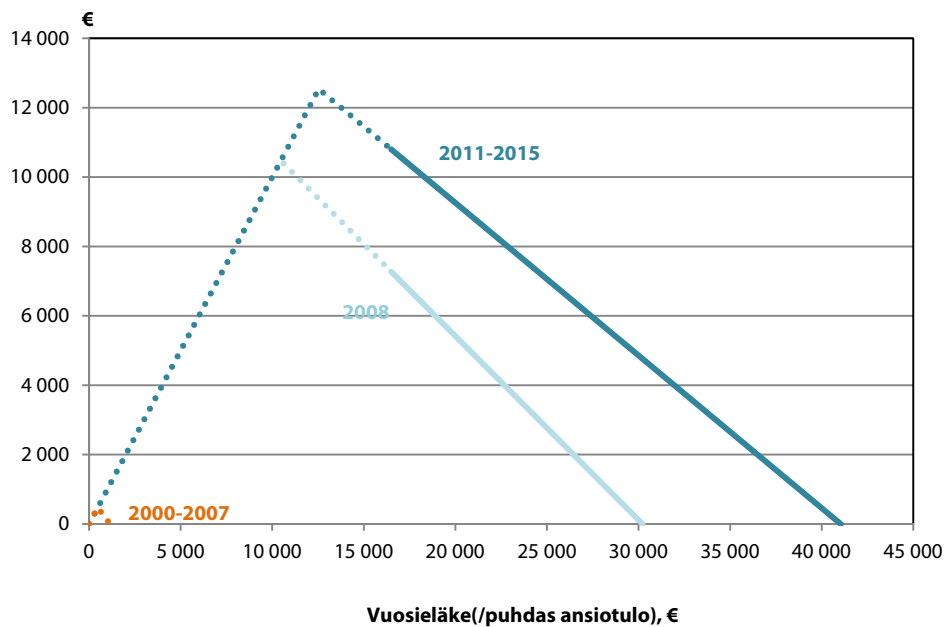
Verotettava ansiotulo, €	Vero alarajan kohdalla, €	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
16 500 – 24 700	8	6,5
24 700 – 40 300	541	17,5
40 300 – 71 400	3 271	21,5
71 400 – 90 000	9 957,50	29,75
90 000 –	15 491	31,75

Eläkkeensaajan valtionveroon vaikuttaa veroasteikon prosenttien ohella valtionverotuksen eläketulovähennys. Se otetaan viran puolesta automaattisesti huomioon verotettavaa tuloa laskettaessa. Aikaisemmin tällä tulosta tehtävällä vähennyksellä pyrittiin turvaamaan se, ettei pelkästä kansaneläkkeestä joutunut maksamaan tuloveroja. Nykyään asteikon alin tuloraja on sen verran korkea, ettei kansaneläkkeestä tai pienistä työeläkkeistä maksettaisi valtionveroa muutenkaan. Vähennys saikin uudenlaisen merkityksen edellisellä vaalikaudella 2007–2011, kun verovuodesta 2008 alkaen sillä pyrittiin takaamaan se, ettei eläkkeensaajan tuloveroprosentti olisi korkeampi kuin 53 vuotta täyttäneen palkansaajan veroprosentti (ks. luku 3.2). Ilman tätä vähennystä palkansaajan veroprosentti muodostuisi pienemmäksi pelkistä työtuloista tehtävien ansio- ja työtulovähennyksen johdosta.

Vähennys on sidottu kansaneläkkeen täyteen määrään ja valtion tuloveroasteikon alarajaan. Tämän myötä vähennyksen saaneilla valtionverotus ei kiristy, jos eläke nousee samaa vauhtia kuin kansaneläke. Eläketulovähennysten sidos kansaneläkkeeseen pitääkin osin huolen siitä, että pieni- ja keskituloisten verotus ei reaalisesti kiristy inflaation nostaessa eläkkeitä.

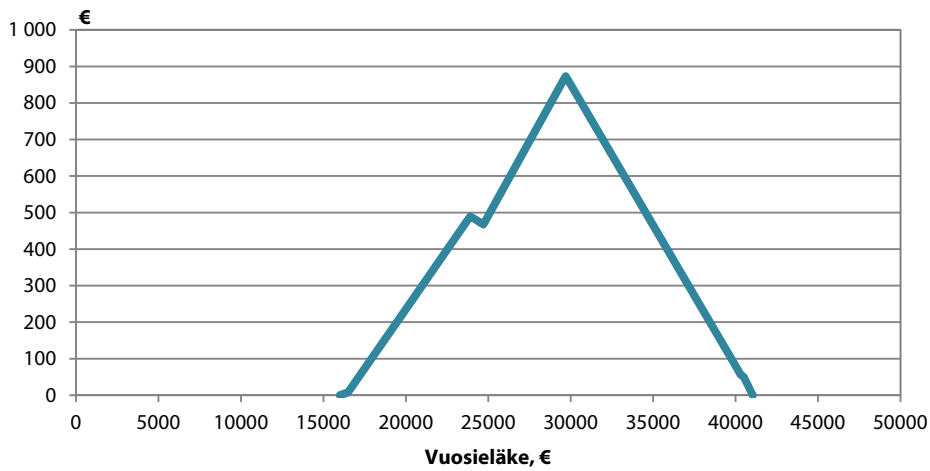
Valtionverotuksen eläketulovähennyksellä on merkitystä vasta valtion tuloveroasteikon alarajan suuruudesta eläketuloista eteenpäin. Vähennys lasketaan verotuksessa kuitenkin jo pienimmillä tuloilla, joilla vähennys on oikeastaan suurimmillaan. Tällöin sillä ei kuitenkaan ole vaikutusta veron määrään, koska ilman vähennystäkin valtion veroa ei tulisi maksettavaksi alle tuon 16 500 euron vuositulorajan. Vähennyksen ansiosta eläkkeestä maksetaan valtion tuloveroa vuonna 2015 vasta 23 999 euron vuosieläkkeestä (kuukausitasolla 1 999,92 e), kun tulonsaajalla ei ole muita ansiotuloja.

Kuvio 9 Valtionverotuksen eläketulovähennys vuoden 2015 kansaneläkkeellä ja tuloveroasteikolla laskettuna

Kuvio 10 havainnollistaa konkreettisemmin vähennyksestä saatavaa verohyötyä euroissa. Korkeimmillaan se on vajaa 900 euroa vuodessa. Vähennys poistuu kokonaan 41 040 euron eläketuloilla.

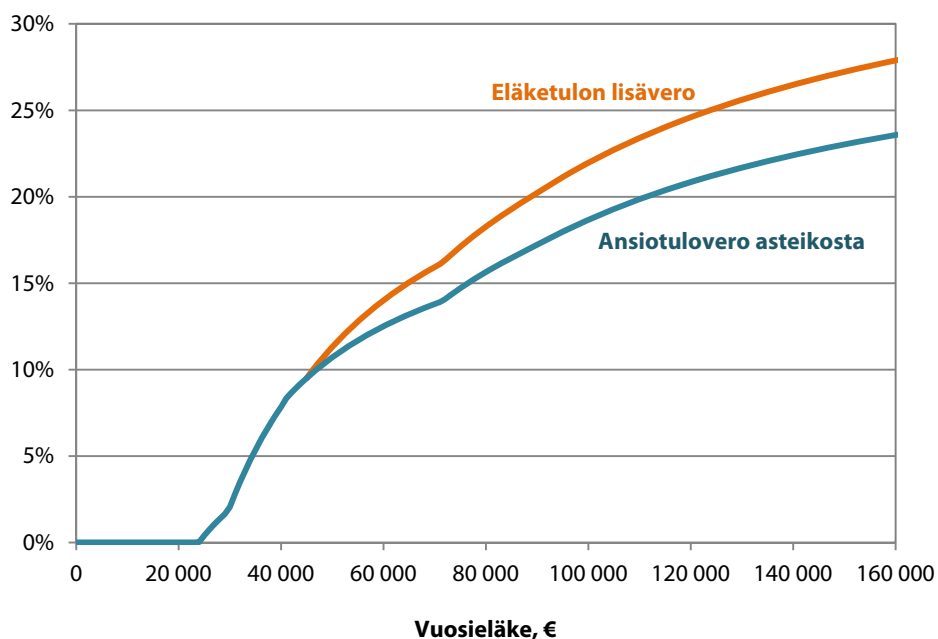
Kuvio 10 Valtionverotuksen eläketulosta saatava verohyöty eri tulotasoilla vuonna 2015

Kokonaisuudessaan eläkkeestä maksetaan valtiolle vero kuvion 11 havainnollistamalla prosenttimäärällä. Eläketulon lisävero kiristää suurten eläkkeiden verotusta huomattavasti. Esimerkiksi 60 000 euroa vuodessa eläketuloja saava maksaa lisäveroa 900 euroa, eli 1,5 prosenttia tuloistaan. Yli 90 000 euroa eläketuloa saavien verotusta kiristää myös edellä mainittu väliaikaiseksi tarkoitettu valtion tuloveroasteikon ylin kahden prosentin ”solidaarisuusvero”.

Lopullisen valtionveron määrää voi pienentää mm. mahdollinen invalidivähennys ja kotitalousvähennys, joka tehdään ensisijaisesti valtion tuloverosta.

Kuvio 11 Valtionvero asteikosta ja eläketulon lisävero, prosenttia eläkkeestä eri tulotasoilla vuonna 2015

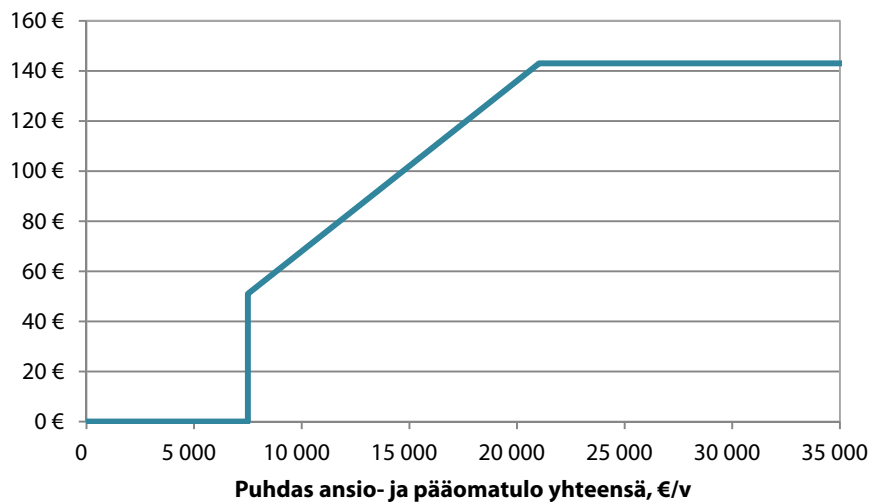

2.3 Yleisradiovero

Vuoden 2013 alussa televisiolupamaksu korvattiin tuloverotuksessa kerättävällä yleisradioverolla, joka ei riipu television omistamisesta tai katsomisesta. Verovelvollisia ovat siten kaikki tulonsaajat tulotasosta riippuen. Yleisradiovero peritään ennakonpidätyksen yhteydessä, eli se näkyy myös verokortissa. Yleisradioveroa maksetaan 0,68 prosenttia yhteenlasketuista henkilökohtaisista puhtaista ansio- ja pääomatuloista. Vuonna 2015 vero on kuitenkin enintään 143 euroa vuodessa tulonsaajaa kohden. Koska alle 51 euron Yle-veroa ei peritä, sitä aletaan maksaa vasta kun puhtaast yhteenlasketut ansio- ja pääomatulot ovat 7 500 euroa vuodessa (kuukausitasolla 625 e). Tämä merkitsee sitä, että pelkkää yksin asuvan kansaneläkettä (636,63 e/kk) tai takuueläkkeen suuruista (746,57e/kk) eläkettä saavankin tuloista peritään tuloveroa. Vuoteen 2012 asti näin matalilla eläketasoilla veroa ei vielä maksettu.

Vuonna 2013 käyttöön otettu yleisradiovero kiristi näin ollen eläketulojen verotusta. Samalla kuitenkin vanha, vuonna 2012 yli 250 euroa ollut tv-lupamaksu poistettiin. Yksin asuva tv:n omistava eläkeläinen pääseekin jatkossa pienemmällä kustannuksella kuin aiemmin. Lähes puolet eläkkeensaajista on yksin asuvia (Salonen ja Knuuti 2012).

Kuvio 12 Yleisradiovero vuosina 2014-2015

3 ELÄKEVEROTUKSEN TASO JA MUUTOKSET 2000-LUVULLA

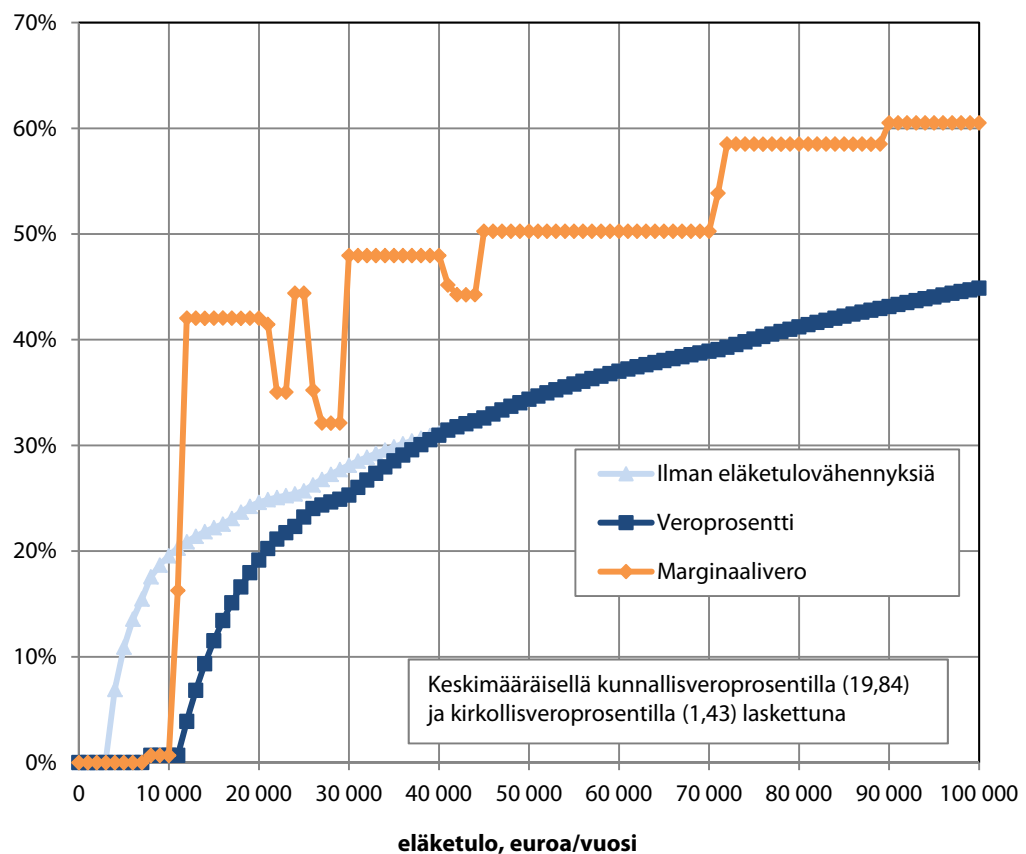
Tässä luvussa käsitellään eläkkeensaajan tuloverotusta kokonaisuutena ja sen muutoksia 2000-luvulla. Käytännössä kootaan yhteen edellisessä luvussa esitellyt tuloverotuksen osatekijät. Eläkeverotusta verrataan myös palkan verotukseen.

Käteen jäävään nettoeläkkeeseen vaikuttavat siis kunnallisvero, valtion tulovero, kirkollisvero, sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu ja yleisradiovero sekä verotuksessa tehtävät vähennykset. Laskelmissa on käytetty keskimääräisiä kunnallis- ja kirkollisveroprosentteja, jotka vuonna 2015 ovat 19,84 ja 1,43. Tarkemmin veroperusteiden historiaa löytyy liitteestä 1 sekä myös edellisestä luvusta 2.

3.1 Tuloveroprosentti

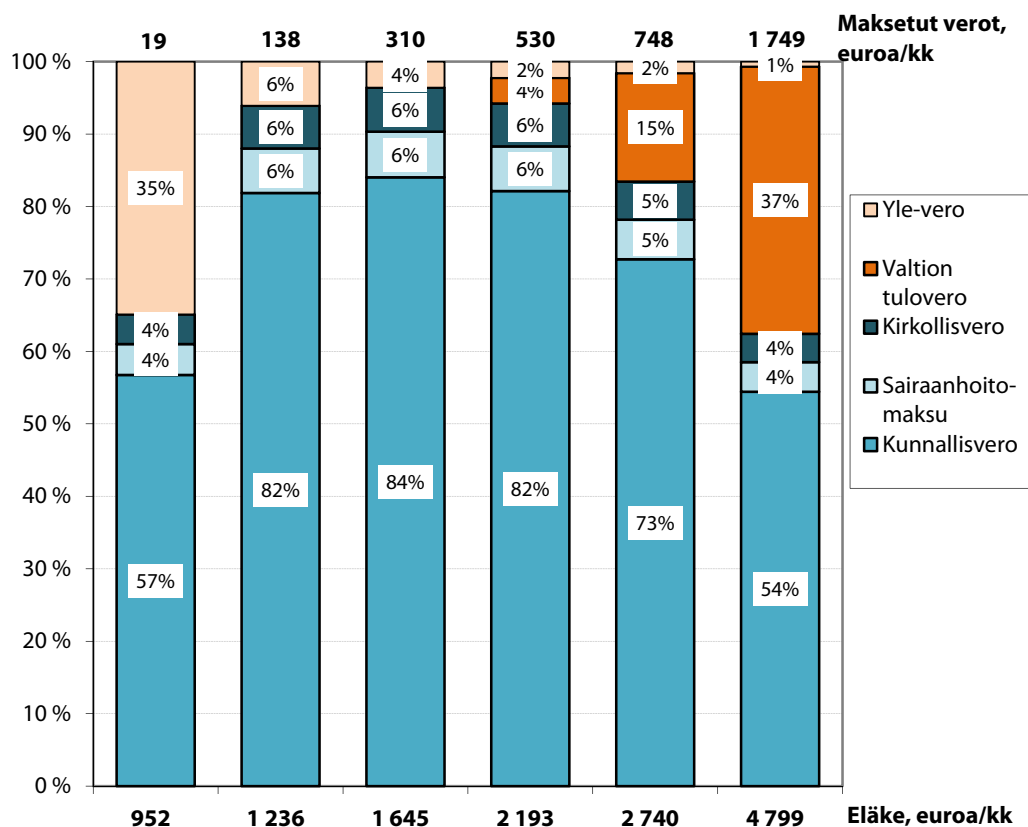
Kuvio 13 havainnollistaa eläkkeensaajan vuositulojen mukaan määräytyvä tuloveroprosenttia vuonna 2015. Veroa aletaan maksaa, kun eläketulot ovat 7 500 euroa vuodessa (625 e/kk). Tällöin maksetaan vain yleisradioveroa.

Kuvio 13 Eläkkeensaajan tuloveroprosentti ja marginaaliveroprosentti sekä veroprosentti ilman kunnallis- ja valtionverotuksen eläketulovähennyksiä vuonna 2015

Kuviosta nähdään myös millaiseksi veroprosentti muodostuisi ilman automaattisesti valtion- ja kunnallisverotuksessa tehtäviä eläketulovähennyksiä. Vähennysten ansiosta eläkkeensaaja alkaa maksaa muita tuloveroja kuin yleisradioveroa vasta, kun vuositulot ylittävät 11 068 euroa (922,3 e/kk). Tulojen kasvaessa tästä veroprosentti nousee jyrkästi marginaaliveroprosentin ollessa yli neljäkymmentä. Progression kireys tällä tulotasolla johtuu kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen ja perusvähennyksen pienenemisestä tulojen kasvaessa.

Kuvio 14 Eläkkeensaajan tuloverotuksen rakenne kuudella tulotasolla vuonna 2015, prosentteina tuloveroista

Suurin osa eläkkeistä maksetuista veroista koostuu kunnallisverosta, kuten jo johdantoluvussa todettiin. Mitä suurempi eläke, sitä merkittävämmäksi valtion tuloveron osuus nousee (Kuvio 14). Suunnilleen keskimääräisen eläkkeen suuruudesta 1 645 euron kuukausieläkkeestä ei vielä mene valtion tuloveroa. Näin ollen kunnallisverotuksen muutoksilla on suurempi vaikutus pieniin ja keskimääräisiin eläkkeisiin kuin valtionverotuksen muutoksilla tällä hetkellä. Valtion ansiotuloveroasteikolla pystytään sääntelemään sen sijaan paremmin suurempituloisten eläkkeensaajien verotusta.

3.2 Eläketulon ja palkkatulon verotuksen eroja

Eläke- ja palkkatulo verotetaan yhdessä ansiotulona. Samansuuruudesta eläkkeestä ja palkasta peritään kuitenkin eri määrä erilaisia ansiotuloihin kohdistuvia veroja ja veronluonteisia maksuja. Tämä johtuu siitä, että eläketuloihin kohdistuu eri vähennyksiä ja sosiaalivakuutusmaksuja kuin palkkaan.

Vain palkasta perittäviä pakollisia veronluonteisia maksuja ovat eläke- ja työttömyysvakuutusmaksut, jotka vuonna 2015 ovat 7,85 prosenttia 53 vuotta täyttäneen palkasta (alle 53-vuotiaalla 6,35 %). Nämä maksetaan verokortin prosentin päälle. Työeläkevakuutusmaksua ei peritä enää 68 vuotta täyttäneeltä. Työttömyysvakuutusmaksun (0,65 % palkasta) maksaminen loppuu taas 65 vuotta täytettyä. Maksut vähennetään tuloista kunnallis- ja valtionverotuksessa, joten ne pienentävät mm. kunnille ja valtiolle meneviä veroja.

Kolmas vain palkkaan kohdistuva veronluonteinen maksu on sairausvakuutuksen päivärahamaksu (0,78 prosenttia vuonna 2015), joka on edellä mainitulla tavalla myös muussa tuloverotuksessa vähennyskelpoinen. Se kuitenkin sisältyy verokortin prosenttiin ja siten verottajalle tilitettäviin veroihin. Myös sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta tulee erilainen maksurasitus palkansaajalle ja eläkkeensaajalle, sillä eläketulosta sitä peritään 0,17 prosenttiyksiköllä korotettuna.

Erisuuruisina perittävien veronluonteisten maksujen lisäksi palkkaan ja eläkkeeseen kohdistuvat eri verovähennykset. Nämä automaattisesti verotuksessa tehtävät vähennykset vaikuttavat oleellisesti siihen, paljonko veroja maksetaan.

Palkansaajan vähennyksillä on pyritty pääasiassa tukemaan työnteon kannustavuutta ja pienentämään työttömyysloukkua. Toisaalta myös eläkkeensaajille on kohdennettu omia vähennyksiä, jotka pienentävät pieni- ja keskituloisten verotusta.

Palkkatulosta vähennetään kunnallis- ja valtionverotuksessa sosiaalivakuutusmaksujen lisäksi tulonhankkimisvähennys. Näitä, kuten muitakaan palkkatulojen hankkimiseen liittyviä vähennyksiä ei saa eläketulosta.

Kaikkien ansiotulojen, eli sekä palkan että eläkkeen perusteella saa kunnallisverotuksen perusvähennyksen. Se vaikuttaa hieman eri tulotasoilla palkansaajalla ja eläkeläisellä.

Eläkkeensaajille merkittävin vähennys on kunnallisverotuksen eläketulovähennys, joka helpottaa merkittävästi pienituloisimpien eläkeläisten verotaakkaa. Sen ja perusvähennyksen ansiosta vielä 11 000 euron vuosieläkkeestä ei makseta muuta veroa kuin yleisradioveroa 0,68 prosenttia tuloista.

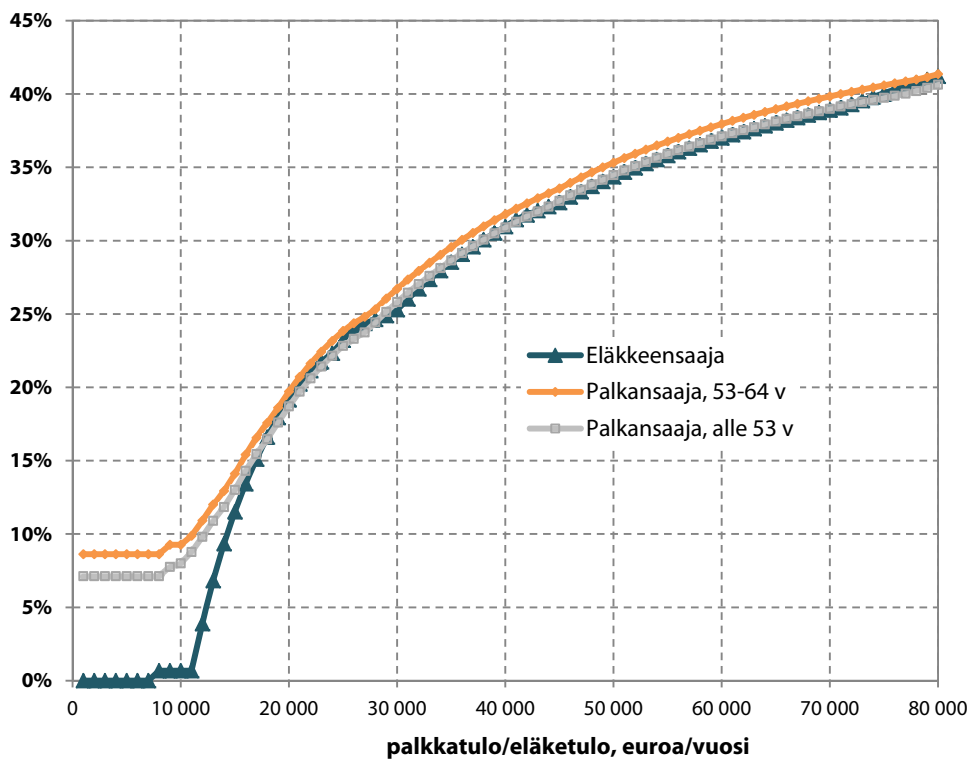
Palkansaaja maksaa aivan pienimmistä tulotasoista lähtien eläkevakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksua sekä sairausvakuutuksen päivärahamaksua. Pienituloisten verotaakkaa helpottaa muilta osin perusvähennyksen lisäksi palkkatulosta saa-

tava kunnallisverotuksen ansiotulovähennys. Palkansaajalla 11 000 vuosituloista veroihin ja pakollisiin maksuihin menee 10 prosenttia (53v täyttäneellä).

Palkansaaja hyötyy myös työtulovähennyksestä, joka tehdään ensisijaisesti valtion tuloverosta. Eläkkeensaaja saa valtionveroihin helpotusta taas tulosta tehtävällä valtionverotuksen eläketulovähennyksellä. Valtionverotuksen eläketulovähennys oli 2000-luvulla pitkään vailla juuri konkreettista vaikutusta, mutta nykyään se kohtuullistaa keskisuuria eläkkeitä saavien verotusta.

Vielä vuonna 2007 eläkkeestä jäi pienehköillä ja keskisuurilla eläkkeillä selkeästi vähemmän käteen kuin samansuuruisesta palkasta. Puolison kanssa asuneilla eläkeläisillä verotuksen kireys palkansaajaan verrattuna entisestään korostui, koska kunnallisverotuksen eläketulovähennys määräytyi tuolloin vielä perhesuhteen mukaan.

Kuvio 15 Eläketulon ja palkkatulon tuloveroaste (ml. palkansaajan sosiaalivakuutusmaksut) tulojen mukaan 2015

Vuoden 2007 eduskuntavaalien alla Veronmaksajain Keskusliitto nosti esiin keskituloisten eläkkeensaajien kireän verotuksen ja esitti siihen täsmäoikaisua. Tämä sai laajaa kannatusta poliittisissa puolueissa ja niinpä vaalien jälkeen uusi hallitus kevensikin eläkkeensaajien verotusta vuodesta 2008 eteenpäin niin, että eläkkeestä jäisi vähintään saman verran käteen kuin samansuuruisesta palkasta.

Vuonna 2013 eläkeverotus kääntyi kiristysten tielle. Siitä eteenpäin palkan ja eläkkeen erilaiseen verokohteluun vaikuttaa vähennysten ja sosiaalivakuutusmaksujen lisäksi myös käyttöön otettu uusi eläketulon lisävero. Se on yli 45 000 euron vuosieläkkeisiin kohdistuva kuuden prosentin vero.

Eläketulon lisäveroa perusteltiin sillä, että suuremmilla tulotasoilla eläkkeestä saattoi jäädä selvästi enemmän käteen kuin samansuuruisesta palkkatulosta. Eläketulon lisäveron käyttöön oton jälkeen näin ei enää tapahdu, vaan noin 95 000 euron vuosituloista ylöspäin eläkkeen verotus on palkkaverotusta kireämpää. Eläkkeensaajien korkein marginaaliveroprosentti on tänä vuonna keskimääräisillä kunnallis- ja kirkollisveroprosenteilla laskettuna 60,5 prosenttia. Eli tienatusta eläke-eurosta jää pienimillään verojen jälkeen käteen alle 40 senttiä. Palkansaajalla korkein marginaaliveroprosentti jää yli pari prosenttiyksikköä pienemmäksi.

Eläketulon lisäveron lisäksi kaikkein suurituloisimpien eläkkeensaajien verotusta on vuodesta 2013 lähtien kiristänyt kahden prosentin ”solidaarisuusvero”, jota peritään tänä vuonna kaikista yli 90 000 euron verotettavista ansiotuloista. Tätä veroa maksetaan myös palkkatulosta.

Vaikka keskimääräisillä eläketasoilla ei jää sen vähempää käteen kuin samansuuruisesta palkkatulosta, on syytä pitää mielessä, että palkan ja eläkkeen verovertailun taakse kätkeytyy muutakin huomioitavaa. Esimerkiksi se, että palkansaajan maksurasitetta lisäävillä eläkemaksuilla kartutetaan eläkettä.

Taulukko 4 Verot ja veronluonteiset maksut eläkkeestä ja palkasta (palkansaaja 53-64v) vuonna 2015, kun vuositulot 20 000 euroa

	Eläkkeensaaja	Palkansaaja
Palkansaajan eläkevakuutusmaksu	0,0 %	7,2 %
Sairausvakuutuksen päivärahamaksu	0,0 %	0,8 %
Työttömyysvakuutusmaksu	0,0 %	0,7 %
Kunnallisvero	16,1 %	9,2 %
Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu	1,2 %	0,6 %
Kirkollisvero	1,2 %	0,7 %
Yleisradiovero	0,7 %	0,7 %
Kaikki verot ja maksut yhteensä	19,1 %	19,7 %

3.3 Kansainvälistä vertailua

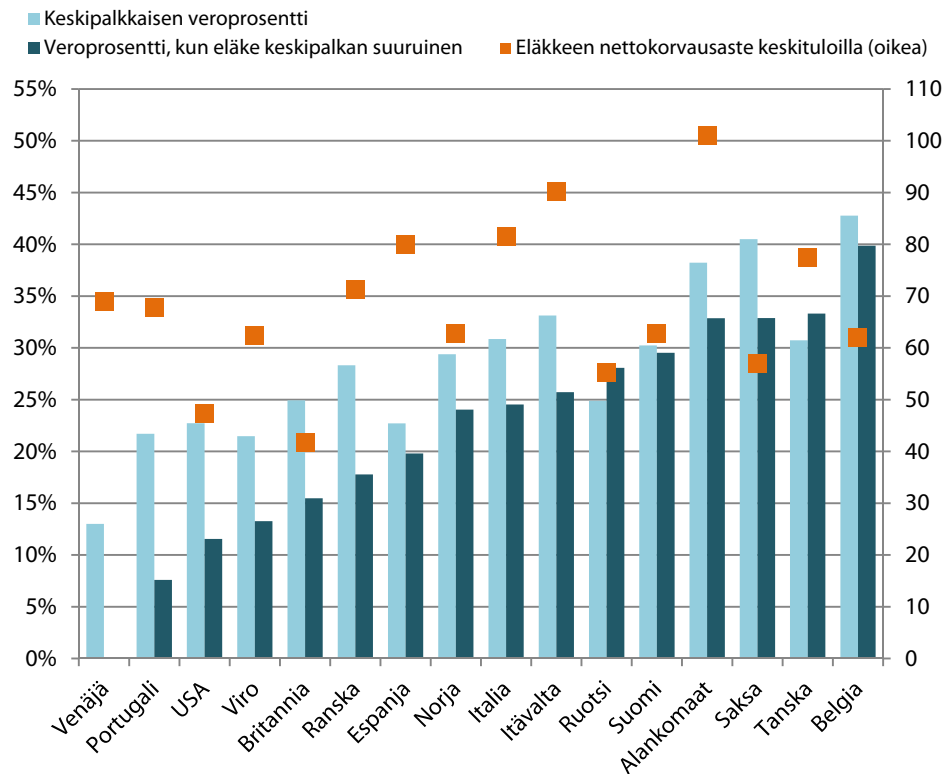
Eläkkeen verotus eroaa palkan verotuksesta Suomen lisäksi myös muissa maissa. Joissakin maissa, kuten Venäjällä, eläkkeitä ei veroteta lainkaan, toisissa eläkkeestä jää verojen ja veronluonteisten maksujen jälkeen vähemmän käteen kuin vastavansuuruisesta palkkatulosta.

Kuvio 16 kuvaa eräiden OECD-maiden keskituloisen palkansaajan veroprosenttia vastaavansuuruisen eläketulon veroprosenttiin. Suomessa tulotaso on eläkkeeksi varsin korkea 41 478 euroa vuonna 2013.

Valtaosassa kuvion maista eläkkeensaajan veroprosentti jää palkansaajan veroprosenttia pienemmäksi. Palkansaajan korkeampaa verotaakkaa selittää osin palkkasidonnaiset sosiaalivakuutusmaksut, joita ei juuri eläketulosta enää peritä. Tanskassa ja Ruotsissa eläkkeensaajan veroprosentti on kuitenkin korkeampi kuin palkansaajan. Suomessa palkan ja eläkkeen veroprosentit ovat lähes yhtä suuret ja kumpikin suhteellisen korkea.

Eläkkeiden kansainvälinen verovertailu antaa kuitenkin vaillinaisen kuvan, sillä erilaiset eläkejärjestelmät ja eläkkeiden karttumisen vaikuttavat eläkkeensaajien toimeentuloon merkittävästi. Täten kuviossa on esitetty myös eläkkeen nettokorvausaste keskituloiselle maittain. Se kertoo, kuinka suuri keskituloisen palkansaajan nettoeläke on suhteessa työaikaiseen nettopalkkaan. Esimerkiksi Venäjällä, jossa eläkettä ei siis veroteta, eläkkeensaajalle ei kuitenkaan jää työaikaiseen palkkatasoon nähden sen enempää käteen kuin monissa muissa maissa, jossa eläkettä verotetaan selvästi ankarammin.

Kuvio 16 Keskituloisen palkansaajan ja samansuuruisesta eläkettä saavan veroprosentti sekä eläkkeen nettokorvausaste eräissä OECD-maissa, lähde: OECD 2013

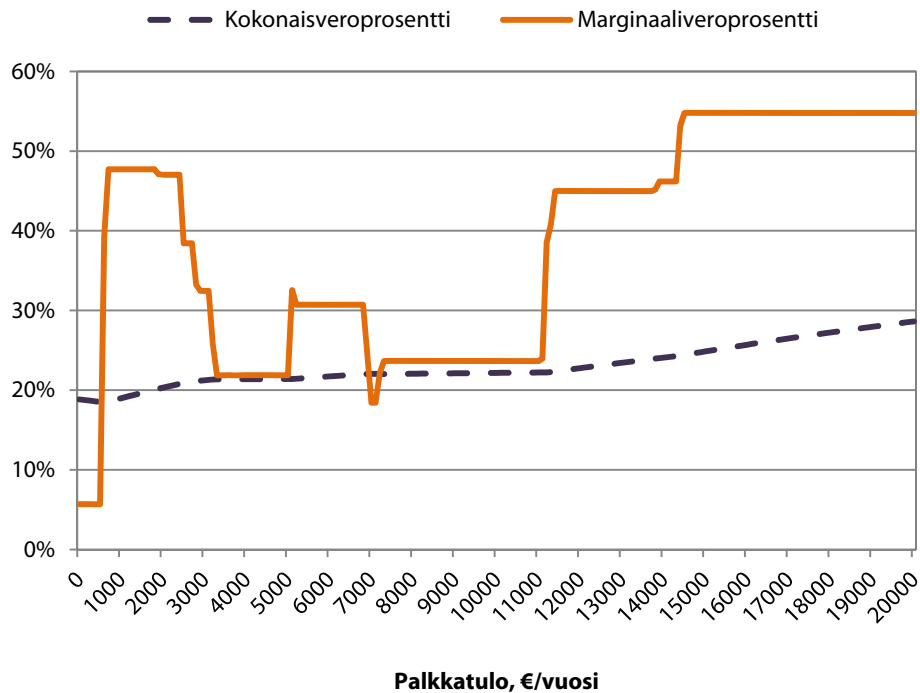
3.4 Eläkeläisen palkkatulojen verotus

Eläkeläisistä yhä useampi tekee jonkin verran työtä myös eläkkeellä ollessaan. Vuonna 2012 eläkkeen rinnalla työskenteli 8,4 prosenttia eläkeläisistä. Ilman osa-aikaeläkkeitä osuus oli 7,3 prosenttia. Työstä saatu kuukausiansio on keskimäärin hieman yli puolet vanhuuseläkkeestä. (Kannisto 2014)

Vanhuuseläkkeellä ollessa voi hankkia palkkatuloja ja toimia yrittäjänä ilman, että tulot vaikuttaisivat maksussa olevan eläkkeen määrään. Tämä koskee työeläkkeiden lisäksi myös kansaneläkettä ja takuueläkettä. Sen sijaan työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeellä olevilla on rajat sille, kuinka paljon voi tienata ilman vaikutusta eläkkeeseen.

Eläkkeensaajan palkkatulo verotetaan periaatteessa samoin kuin palkkatulo muutoinkin. Palkkatulosta peritään työeläkevakuutusmaksu ja sairausvakuutuksen päivärahamaksu alle 68-vuotiailta sekä työttömyysvakuutusmaksu alle 65-vuotiailta. Veroprogression johdosta tuloveroprosentti lähtökohtaisesti nousee, kun eläkkeen lisäksi aletaan tienata palkkatuloa. Koska työtuloja saava eläkeläinen pääsee eläketulovähennysten lisäksi työtuloille suunnattujen vähennysten piiriin, veroprosentti saattaa monesti muodostua sellaiseksi, että eläke- ja palkkatulon yhteenlasketusta kokonaistulosta jää enemmän käteen kuin mitä pelkästä samansuuruisesta palkka- tai eläketulosta jäisi.

Kuvio 17 Kuukausieläkettä 1 645 euroa saavan palkkatulon marginaaliverotus 2015, 65-67 -vuotias

Kuvio 17 havainnollistaa 1 645 euroa kuukausieläkettä saavan veromuutosta, kun eläkkeellä aletaan saada myös työtuloja. Noin 600 euron vuosipalkasta menee veroa vain noin kuusi prosenttia pakollisiin maksuihin, mikä oikeastaan laskee eläkeläisen kokonaisveroprosenttia. Tämän jälkeen marginaaliveroprosentti hypähtää lähes 50:een, mutta palaa sen jälkeen 20-30 prosentin tuntumaan alle 11 000 euron palkkatuloilla pysyttäessä. Kun eläkkeen päälle saadaan palkkatuloa 10 000 euroa, nousee kokonaisveroprosentti vain 3,3 prosenttiyksikköä. Vastaavansuuruisesta eläketulon lisäyksestä veroprosentti nousisi 6,3 prosenttiyksikköä.

3.5 Tuloveroprosenttien kehitys

Kuviossa 18 on esitetty yksin asuvan eläkkeensaajan tuloveroprosentin kehitys 2000-luvulla tarkastelluilla kuudella esimerkkitulotasolla. Kuvion esimerkeissä työeläkkeet ovat olleet 400, 800, 1 200, 1 600, 2 000 ja 3 500 euroa kuukaudessa lähtövuonna 2000. Kahta alinta työeläketasoa on tämän lisäksi täydennetty ensimmäisen kuntaryhmän yksin asuvan kansaneläkkeellä¹. Työeläkettä on vuosittain nostettu työeläkeindeksin mukaan ja mahdollista kansaneläkeosaa kansaneläkeindeksin ja tasokorotusten perusteella. Tarkempia tietoja indeksikehityksestä on seuraavassa luvussa.

Eläkkeensaajien verotus oli ankarimmillaan ennen tarkasteluajanjaksoa vuonna 1994, kun ansiotuloverotusta oli kiristetty laman aikana. Seuraavina vuosina eläkeläisen verotaakka keveni ennen kaikkea sairausvakuutusmaksun kevenemisen ja kansaneläkevakuutusmaksun poistumisen ansiosta (Kurjenoja 2009).

Kahdella alimmalla eläketasolla tuloverotus pysyi suunnilleen ennallaan vuodesta 2001 vuoteen 2007. Keventyvä sairausvakuutusmaksu osittain kompensoi kiristynyttä kunnallisverotusta. Samaan aikaan valtionverotukseen tehdyt kevennykset sen sijaan laskivat pelkkää työeläkettä, eli neljää ylintä kuukausieläkettä saavien verotusta. Kevennykset painottuivat suurimmille eläketuloille, joista maksettiin eniten valtionveroa.

Vuosina 2008 ja 2009 eläkkeiden verotus keveni kautta linjan, toisilla tulotasolla tosin selvästi enemmän kuin toisilla. Tällöin eläkkeiden verotus pyrittiin saattamaan kireimmillään 53 vuotta täyttäneen palkansaajan verotuksen tasolle. Se merkitsi sitä, että eläkkeiden verotus keveni etenkin kahdella tarkastelun keskimmaisista tulotasosta, joilla eläkkeen verotus oli ollut selkeästi kireämpää kuin vastaavansuuruisen palkan.

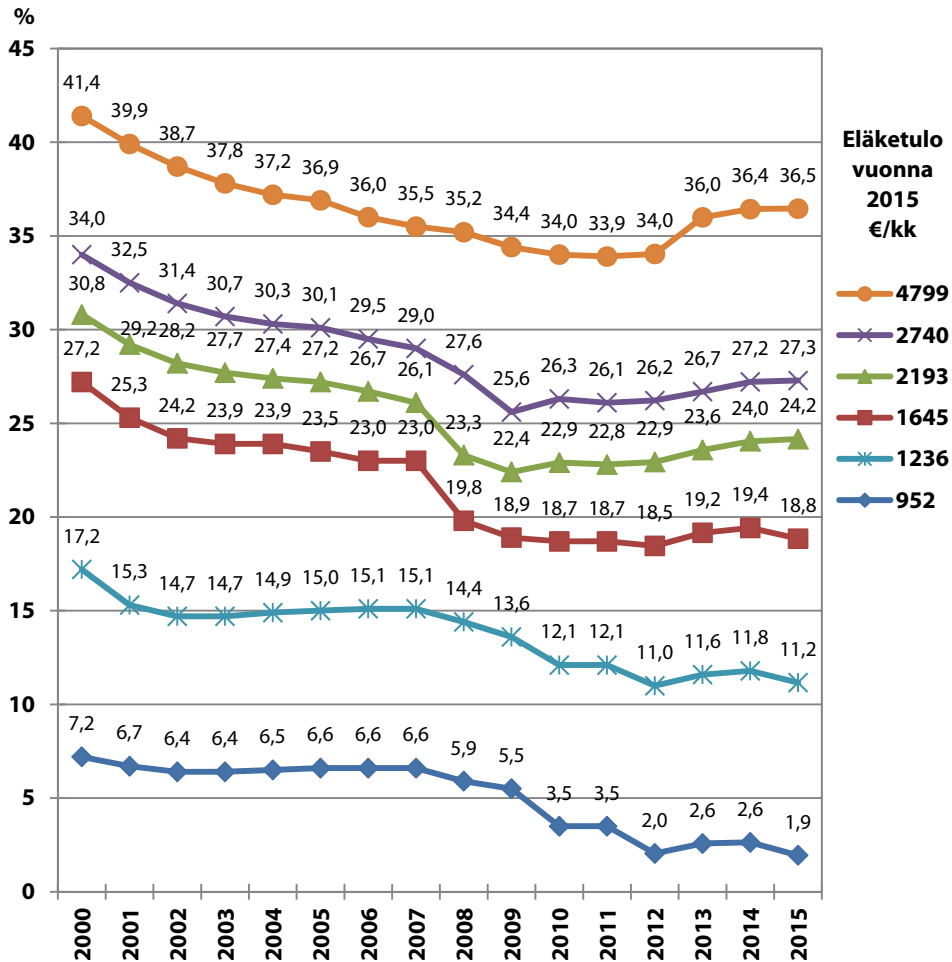
Vuonna 2010 veroprosentit menivät eri suuntiin eläketasosta riippuen. Kolmella alimmalla tulotasolla verotusta kevensivät pääasiassa perusvähennyksen korotus ja kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen muutos. Kahdella seuraavalla, keskimääräistä eläkettä suuremmalla tulotasolla verotus sen sijaan kiristyi. Kunnal-

¹ Kuntaryhmäluokitus poistui vuonna 2008, jolloin toisessa kuntaryhmässä asuvien kansaneläke nousi ensimmäisen kuntaryhmän tasolle.

lisverotuksen kiristyminen ja sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun nousu kiristivät veroprosenttia enemmän kuin mitä valtion tuloveroasteikkoon tehdyt muutokset lievensivät. Ylimmällä tulotasolla verotaakka sen sijaan kokonaisuudessaan keveni valtioverotuksen asteikkomuutosten ansiosta.

Kuvio 18 Tuloverojen osuus veronalaisesta eläketulosta 2000-luvulla (uusi yleisradiovero huomioitu vuodesta 2013 alkaen)

Eläketuloja tarkistettu vuosittain eläkeindeksien ym. muutosten mukaisesti

Vuonna 2011 verotus pysyi ennallaan kolmella alimmalla tulotasolla ja keveni hieman tätä korkeammilla tuloilla. Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun aleneminen kompensoi keskimääräisen kunnallisveroprosentin nousun. Valtion tuloveroasteikon rajoihin tehdyt tarkistukset ylittivät pieniksi jääneet eläkeindeksien korotukset, mikä kevensi valtionveroa maksavien verotusta hieman.

Vaalikauden 2011–2015 muutokset

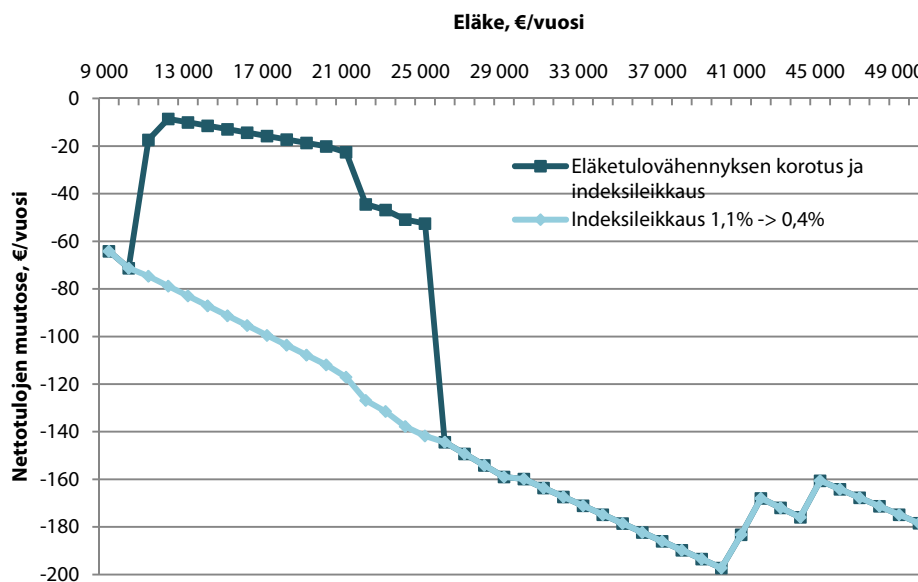
Vuonna 2012 perusvähennyksen korotus 600 eurolla kevensi kolmen alimman tulotason verotusta. Keskimääräistä suuremmilla eläketulotasolla verotus pysyi jotakuinkin edellisvuoden tasolla.

Vuonna 2013 yleisradiovero nosti tuloveroprosentteja kaikilla tulotasoilla. Ilman yleisradioveron käyttöönottoa veroprosentit olisivat pysyvät suunnilleen ennallaan lukuun ottamatta ylintä tarkastelun eläketasoa, jolla veroprosentti nousi peräti 1,7 prosenttiyksikköä pelkästään muiden muutosten myötä. Pääasiassa nousu johtui uudesta eläketulon lisäverosta, jota maksetaan kuusi prosenttia 45 000 euron ylittävästä eläketulosta. Verotus kiristyi yli 40 000 euron vuosieläkkeellä myös sen myötä, että veroasteikkoon ei tehty vuodelle 2013 inflaatio- ja ansiotasotarkistuksia. Alemmilla tulotasoilla eläketulovähennysten indeksisidonnainen kasvu sen sijaan eliminoi verotuksen kiristymisen.

Vuonna 2014 tuloverotukseen tehtiin tarkistuksia niin, ettei 1,5 prosentin ansioiden kasvu nostaisi veroprosenttia. Alinta esimerkkieläkettä lukuun ottamatta verotus kuitenkin kiristyi pääasiassa kunnallisveroprosenttien poikkeuksellisten laajojen korotusten myötä. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousi peräti 0,36 prosenttiyksiköllä.

Myös vuodelle 2015 tehtiin 1,5 prosentin tarkistuksia valtion tuloveroasteikon rajoihin. Suurempituloisessa päässä ne kuitenkin jätettiin toteuttamatta, ja verotusta kiristettiin laskemalla ylimmän valtion ansiotuloveroasteikon tuloluokan alarajaa 100 000 eurosta 90 000 euroon. Tämän väliaikaiseksi tarkoitetun ”solidaarisuusveron” voimassaoloa jatkettiin verovuoteen 2018 saakka. Aiemmin oli sovittu, että sitä peritään viimeisen kerran vuonna 2015.

Kuvio 19 Eläkkeiden indeksileikkaus ja sitä kompensoinut kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen korotus, vaikutus käteen jäävään tuloon

Eläkeverotuksen kannalta merkittävin muutos vuonna 2015 oli kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen korotus, jolla pyrittiin kompensoimaan aiemmin päätettyä eläkeindeksien leikkauksen vaikutuksia tietyillä tulotasoilla. Kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen nosto kevensi 11 000-26 000 euroa vuodessa eläket-

tä saavien verotusta noin 85 eurolla vuodessa. Tällä tulovälillä veromuutos vastasi lähes sitä summaa, minkä eläkkeensaaja menetti, kun eläkkeitä nostettiin vain 0,4 prosenttia 1,1 prosentin normaalin indeksitarkistuksen sijaan. Tarkastelluilla esimerkkieläketasoilla eläketulovähennyksen korotus kevensi kolmen alimman eläkkeen verotusta 0,5-0,6 prosenttiyksikköä.

Eläkeverotuksen 2000-luvun kevenevä trendi kääntyi veronkiristykseksi päättyneellä vaalikaudella. Vuosina 2013 ja 2014 tuloverotus kiristyi laajasti, mutta 2012 ja 2015 matalammilla eläketasoilla verotus kuitenkin keveni.

Pienituloisimman esimerkkieläketason veroprosentti on tänä vuonna 1,6 prosenttiyksikköä alempi kuin vaalikauden alussa 2011, mutta jotakuinkin keskimääräistä 1645 euron kuukausieläkettä saavan veroprosentti kiristyi 0,1 prosenttiyksikköä. Kaikkein suurimmilla eläketasolla veroprosentti nousi peräti 2,6 prosenttiyksikköä, josta merkittävimmän osan selittää eläketulon lisävero.

Viime vuosien kiristyksistä huolimatta vuoteen 2000 verrattuna veroprosentit ovat yhä selkeästi matalammat. Eniten veroprosentti on laskenut 1 645 euron kuukausieläkkeellä, 8,4 prosenttiyksikköä. Keskituloisen palkansaajan tuloveroprosentti on vastaavasti keventynyt 2000-luvulla noin 3,2 prosenttiyksikköä.

Taulukko 5 Eläkkeensaajan verotuksen muutos 2000-luvulla ja vaalikauden 2011–2015 aikana

Eläke vuonna 2015 euroa/kk	2000	2011	2015	Muutos, %-yks	
	Vero- prosentti	Vero- prosentti	Vero- prosentti	2000-luku (2000-15)	Vaalikausi 2011-15
952	7,2 %	3,5 %	1,9 %	-5,3 %	-1,6 %
1 236	17,2 %	12,1 %	11,2 %	-6,0 %	-0,9 %
1 645	27,2 %	18,7 %	18,8 %	-8,4 %	0,1 %
2 193	30,8 %	22,8 %	24,2 %	-6,6 %	1,4 %
2 740	34,0 %	26,1 %	27,3 %	-6,7 %	1,2 %
4 799	41,4 %	33,9 %	36,5 %	-4,9 %	2,6 %

Puolison kanssa asuvan eläkeläisen verotus oli kunnallisverotuksen eläketulovähennystä saavien tulotasoilla vielä vuonna 2008 kireämpää kuin yksin asuvan. Vuodesta 2009 lähtien heidän veroprosenttinsa keveni yksin asuvan tasolle jolloin puolison kanssa asuvan veroprosentti laski vielä 1,5–4,6 prosenttiyksikköä edellä käsitellyjä lukuja enemmän kolmella alimmalla tarkastelun tulotasoista, eniten pienituloisimmalla eläkkeensaajalla. Vuodesta 2009 eteenpäin veroprosentit eivät ole enää riippuneet parisuhteesta. Liitteessä 2 on esitetty 1 645 euroa kuukausieläkettä saavan parisuhteessa elävän veroaste ennen vuotta 2009.

4 ELÄKKEENSAAJAN OSTOVOIMAN KEHITYS 2000-LUVULLA

Eläkkeensaajan ostovoiman kehitykseen vaikuttavat tuloveromuutosten lisäksi eläkkeiden indeksikorotukset ja elinkustannusten muutokset. Kun edellisessä luvussa tarkasteltiin eläkkeensaajan tuloverotusta ja siinä viime vuosien aikana tapahtuneita muutoksia, tässä luvussa tarkastelun kohteena ovat aluksi eläkkeiden indeksikorotukset ja elinkustannusten muutokset. Lopuksi summataan nämä tulokset yhteen veromuutosten kanssa nettoeläkkeen ostovoimaksi.

4.1 Inflaatio ja bruttoeläkkeiden muutokset

Eläkkeisiin tehdään vuosittain indeksikorotukset, joiden tarkoituksena on turvata eläkkeen ostovoima. Työeläkkeet on sidottu työeläkeindeksiin, joka muodostuu 80 prosenttisesti kuluttajahintojen ja 20 prosenttisesti ansiotason muutoksesta. Kansan- ja takuueläkkeet on sidottu kansaneläkeindeksiin, joka määräytyy pelkän hintatason perusteella. Indeksikorotukset korottavat eläkkeitä menneiden lukujen perusteella, ja täten ne seuraavat elinkustannusten ja ansiotason nousua jälkijätöisesti.

Kuvio 20 havainnollistaa 2000-luvun eläkeindeksien ja inflaation sekä palkansaajien ansiotason muutoksia. Inflaatio tulee olemaan 2000-luvulla vuoteen 2015 saakka keskimäärin 1,6 prosenttia, mikäli vuoden 2015 ennuste 0,3 prosentin inflaatiosta (valtiovarainministeriö 2.4.2015) toteutuu. Tällöin elinkustannukset ovat vuonna 2015 noin 28 prosenttia korkeammat kuin vuonna 2000.

Kansaneläkeindeksi on noussut suunnilleen saamaa tahtia, sillä se seuraa elinkustannusindeksiä. Kansaneläkkeeseen on indeksikorotusten lisäksi tehty ostovoiman turvaavia tasokorotuksia vuosina 2001, 2005 ja 2008. Lisäksi vuodelle 2013 kansaneläkkeisiin tehtiin normaalin indeksikorotuksen lisäksi 0,7 prosentin aikaistettu korotus, jolla kompensoitiin arvonlisäverokantojen korotuksesta aiheutuva kuluttajahintojen nousu. Tämän myötä osa vuoden 2014 indeksikorotuksesta siirtyi siis jo vuodelle 2013 kansaneläkeindeksin osalta.

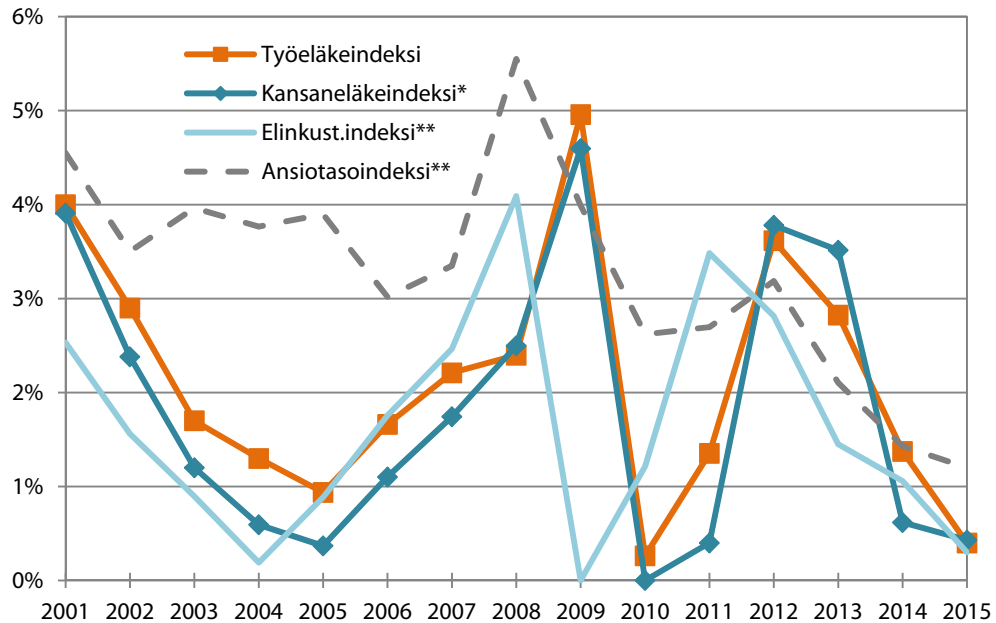
Työeläkeindeksi on noussut 2000-luvulla keskimäärin noin 2,1 % vuodessa, mikä tarkoittaa 37 prosentin nousua vuodesta 2000 vuoteen 2015.

Aina eläkkeitä ei kuitenkaan koroteta säädettyjen indeksien mukaan, nimittäin vuodelle 2015 hallitus päätti jäädättää eläkkeiden indeksikorotukset 0,4 prosenttiin. Ilman indeksileikkausta sekä työeläke- että kansaneläkeindeksi olisivat nousseet 1,1 prosenttia vuodelle 2015. Myöhemmin hallitus osittain kompensoi indeksileikkauksen vaikutusta kunnallisverotuksen eläketulovähennyistä nostamalla (ks. 24).

Edellisessä luvussa tarkastelluista kuudesta esimerkkitulo- tai tulotasosta (tarkemmin sivu 24) neljän ylimmän, eli pelkästä työeläkkeestä koostuvat, eläkkeet ovat siis nous-

seet bruttona tuon 37 prosenttia vuodesta 2000 vuoteen 2015. Kahden alimman kokonaisaläke on sen sijaan noussut noin 42 prosenttia. Pelkkää työeläkettä saavien nousua suurempi korotus johtuu kansaneläkkeen tasokorotuksista.

Kuvio 20 Työeläke- ja kansaneläkeindeksin sekä kuluttajahintojen ja ansiotason vuosimuutokset 2001-2015, lähteet: ETK, Tilastokeskus ja VM Taloudellinen katsaus 2.4.2015

*Kansaneläkeindeksin muutoksessa vuodelle 2013 huomioitu 0,7 % aikaistettu korotus

**Elinkustannusindeksin ja ansiotasoindeksin osalta ennusteet vuodelle 2015

4.2 Ostovoiman muutokset koko 2000-luvulla

Työeläkettä saavien ostovoima on kasvanut 2000-luvulla, koska työeläkkeet ovat nousseet nopeammin kuin hinnat ja tuloverotus on keventynyt. Tarkastelluilla kuudella esimerkkituloitasolla ostovoima on yksin asuvan eläkkeensaajan osalta 16,5–19,7 prosenttia korkeampi vuonna 2015 kuin vuonna 2000, olettaen matalan 0,3 prosentin inflaation vuonna 2015.

Tässä esitetyissä laskelmissa ostovoimaa heikentää vuodesta 2013 lähtien tuloverotuksessa perittävä yleisradiovero. Sen käyttöönoton vaikutus on 0,4-0,8 prosenttia ostovoimaa alentava. Aiemman kotitalouskohtaisen tv-maksun poistumista ei ole huomioitu mahdollisesti ostovoimaa parantavana tekijänä. Televisiolupamaksun poistumisen huomioiminen muuttaisi ostovoimaleskelmia sen mukaan tarkasteltaisiinko yhden vai useamman henkilön kotitaloutta, ja olisiko kotitalous maksanut aiempaa televisiomaksua. Television omistaneista kotitalouksista suurin positiivinen vaikutus maksun poistumisella tässä esitettyihin lukuihin olisi yksin asuvalla eläkeläisellä sekä kahden pienituloisen eläkeläisen kotitaloudessa.

2000-luvulla ostovoiman muutos on suurin jotakuinkin keskimääräistä 1 645 euron kuukausieläkettä saavalla, ja tätä hieman matalammalla 1 236 euron eläkkeellä. Vähiten ostovoima on kasvanut tarkastelun korkeimmalla eläketasolla (4 799 €/kk). Vielä vuoteen 2011 asti ostovoiman muutos oli suurin juuri korkeimmalla eläketasolla (Kirkko-Jaakkola 2011). Päättäneellä vaalikaudella tällä tulotasolla ostovoima kuitenkin heikkeni eniten tuloverotuksen kiristyksistä johtuen (ks. seuraava luku).

Taulukko 6 Eläkkeensaajan ostovoiman muutos 2000–2015 (huomioitu vuonna 2013 voimaan tullut Yle-vero, mutta ei tv-maksun poistumista)

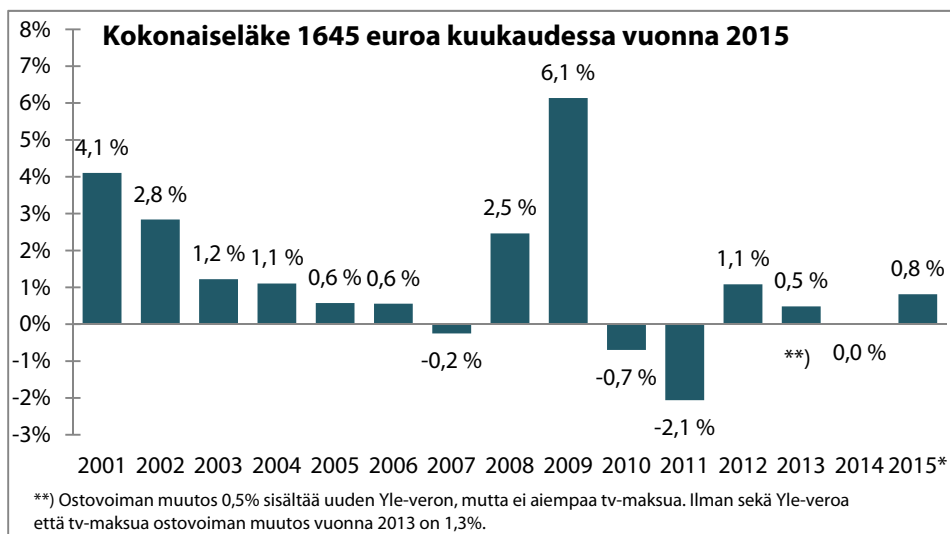
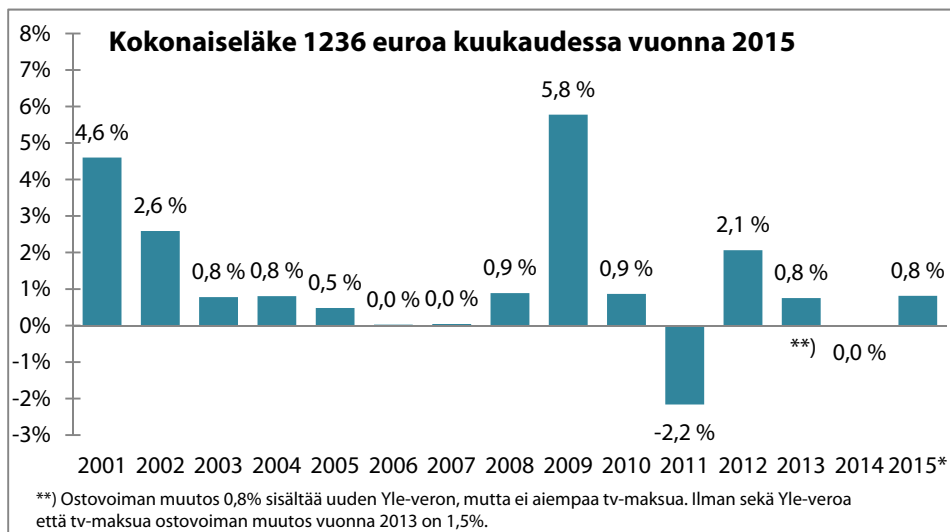
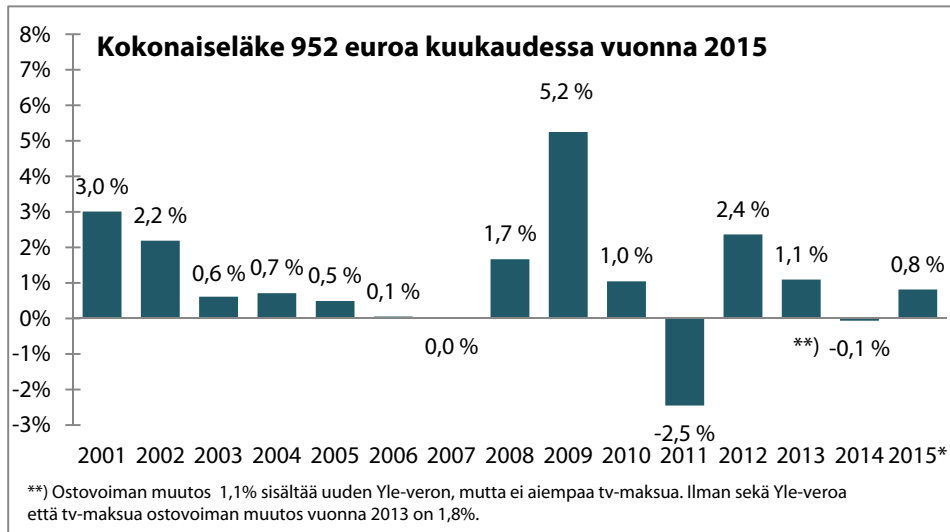
Eläke vuonna 2015, €/kk	Ostovoiman muutos, %	Verokevennyksen osuus ostovoiman kasvusta, %
952	17,9 %	35,2 %
1 236	19,7 %	41,3 %
1 645	19,7 %	62,5 %
2 193	17,7 %	58,3 %
2 740	18,3 %	59,8 %
4 799	16,5 %	55,0 %

Eläkeverotuksen kevenemisellä on ollut merkittävä vaikutus ostovoiman kasvuun 2000-luvulla. Pelkkää työeläkettä saavien, neljän korkeimman esimerkkieläkkeen, ostovoiman kasvusta yli puolet selittyy tuloverotuksen kevenemisellä (Taulukko 6). Mikäli tuloveroprosentit olisivat vuoden 2000 tasolla, esimerkiksi 1 645 euroa kuukausieläkettä saavan ostovoima olisi kasvanut vain 7,4 prosenttia, kun se nyt kasvoi lähes 20 prosenttia.

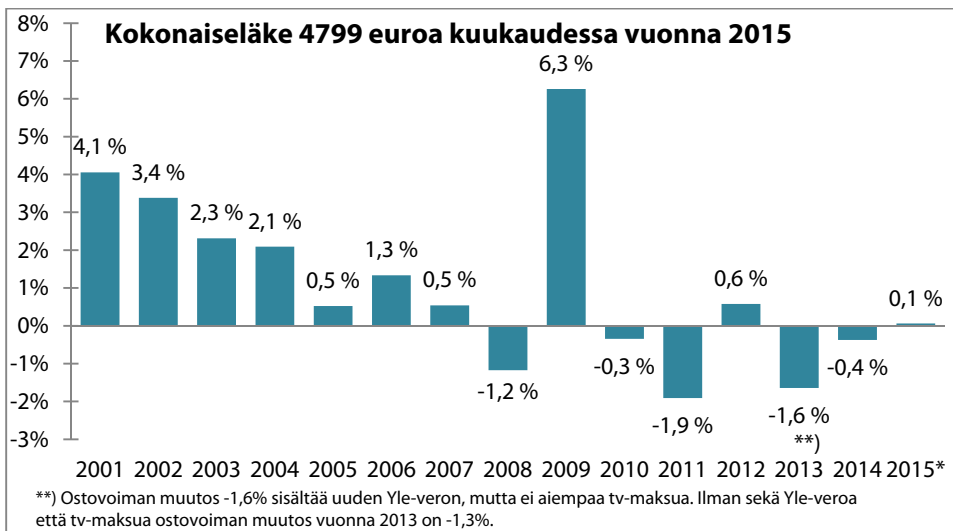
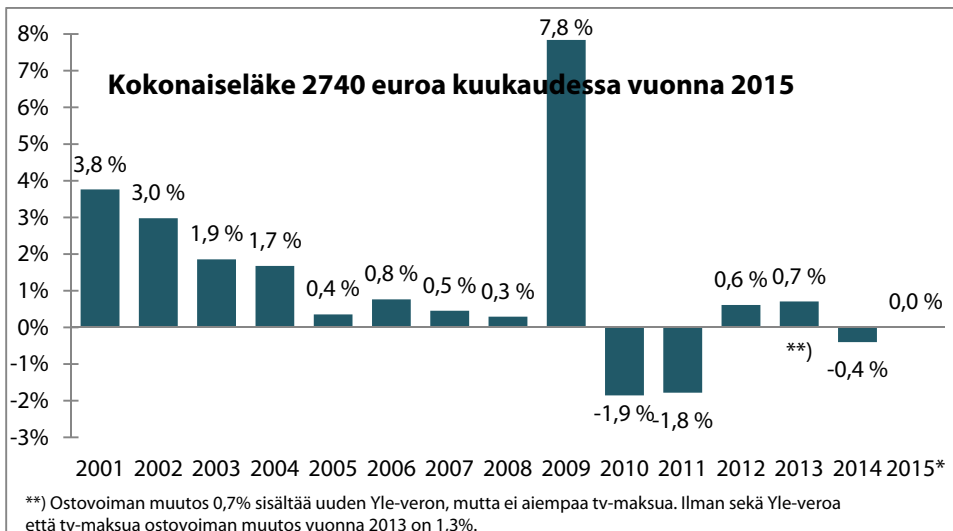
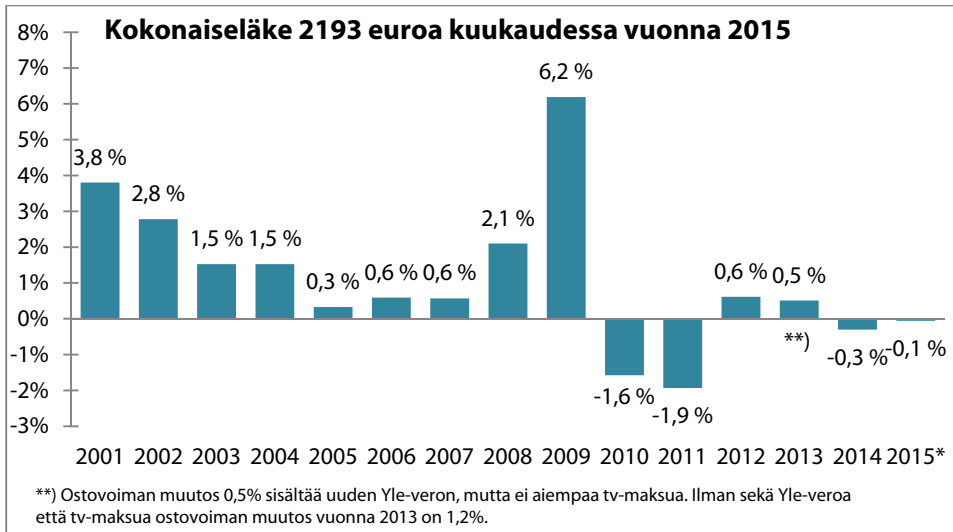
Kuvioissa 21–26 on esitetty eläkkeen ostovoiman kehitys 2000-luvulla vuositasolla eri tulotasoilla yksin asuvan eläkkeensaajan tapauksessa. Vuodesta 2010 eteenpäin yksin asuvan sekä parisuhteessa elävän eläkeläisen ostovoimalaskelmat ovat samat, sillä perhesuhde ei ole vaikuttanut vuodesta 2009 eteenpäin eläketulovähennyksiin. Näitä aiempia muutoksia perheellisen eläkkeensaajan ostovoiman osalta on tarkasteltu liitteessä 2 kuukausieläkettä 1 645 euroa saavan osalta, sekä tarkemmin Kurjenojan (2009) selvityksessä.

Kuvioista erottuu etenkin vuosi 2009, jolloin eläkeläisten ostovoima kehittyi aiempia vuosia selvästi suotuisammin. Kovaa ostovoiman nousua selitti olematon inflaatio kyseisenä vuonna ja suuret eläkkeiden indeksikorotukset vuoden 2008 poikkeuksellisen nopeasta inflaatiosta johtuen. Myös eläkkeiden verotuksen keveneminen lisäsi ostovoimaa.

Kuvio 21, 22 ja 23 Eläkkeensaajan ostovoiman muutos 2001-2015* (eläkkeitä tarkistettu vuosittain indeksien ja muiden muutosten mukaisesti)

Kuvio 24, 25 ja 26 Eläkkeensaajan ostovoiman muutos 2001-2015* (eläkkeitä tarkistettu vuosittain indeksien ja muiden muutosten mukaisesti)

Vuosina 2010 ja 2011 sen sijaan eläkeläisten ostovoima pääasiassa aleni, mikä on poikkeuksellista 2000-luvun tarkasteluajanjaksolla. Vuonna 2010 ostovoima pieneni kahta alinta tulotasoa lukuun ottamatta. Vuonna 2011 ostovoima laski kaikilla tarkastelun tulotasolla noin 2 prosenttia, alimmalla tulotasolla jopa 2,5 prosenttia. Ostovoiman supistumiseen vaikutti kiihtyvä inflaatio, kun taas tuloverotus pysyi suunnilleen ennallaan.

Inflaation hidastuttua 2,8 prosenttiin vuonna 2012 indeksikorotukset ottivat kiinni ostovoiman aiempaa leikkaantumista. Työeläke- ja kansaneläkeindeksien yli 3,5 prosentin nousu nosti ostovoimaa. Kolmella alimmalla eläketasolla perusvähennyksen korotus kevensi verotusta ja nosti siten ostovoimaa entisestään.

Vuonna 2013 eläkkeensaajien ostovoiman muutos oli ylintä tulotasoa lukuunottamatta positiivinen alhaisesta inflaatiosta johtuen, vaikka yleisradioveron käyttöönotto siitä leikkasi siivun pois. Korkeimmalla esimerkkieläkkeellä, ostovoima pieneni kuitenkin huomattavat 1,6 prosenttia pääasiassa uuden eläketulon lisäveron myötä.

Vuonna 2014 eläkeindeksien korotukset olivat hieman inflaatiota korkeammat, mutta verotus kiristyi matalinta tulotasoa lukuun ottamatta. Ostovoima pysyi suunnilleen ennallaan, suurempituloisilla hieman heikkeni tuloveroprosentin noustessa.

Vuonna 2015 ostovoimaan vaikuttaa indeksikorotusten jäädyttäminen 0,4 prosenttiin. Sen vaikutusta kompensoi kuitenkin kolmella alimmalla tulotasolla verotuksen keventäminen. Koska inflaation ennustetaan olevan hyvin maltillinen 0,3 prosenttia, ostovoima kasvaa kolmella alimmalla eläketasolla, myös keskimääräisellä eläkkeellä, 0,8 prosenttia edellisvuodesta. Kolmella korkeammalla tulotasolla verotuksen pieni kiristyminen syö matalan inflaation hyödyn, ja ostovoima pysyy lähes ennallaan.

Kuvioiden perusteena ovat tarkemmat luvut, kuten myös pelkän kansaneläkkeen ja takuueläkkeen saajan sekä parisuhteessa elävän keskieläkettä saavan ostovoiman kehitys ovat liitteessä 2.

4.3 Vaalikauden 2011–2015 ostovoimakehitys

Eläkkeen ostovoima kasvoi päättyneellä vaalikaudella 2011–2015 korkeinta esimerkkieläketasoa lukuun ottamatta. Kaikkein eniten ostovoima nousi pienituloisimmilla eläketasoilla, joilla tuloverotus keveni. Tänä vuonna 952 euron kuukausieläkkeen ostovoima on 4,3 prosenttia suurempi kuin vuonna 2011. Pelkästään tuloverotuksen muutokset nostivat ostovoimaa 1,6 prosenttia.

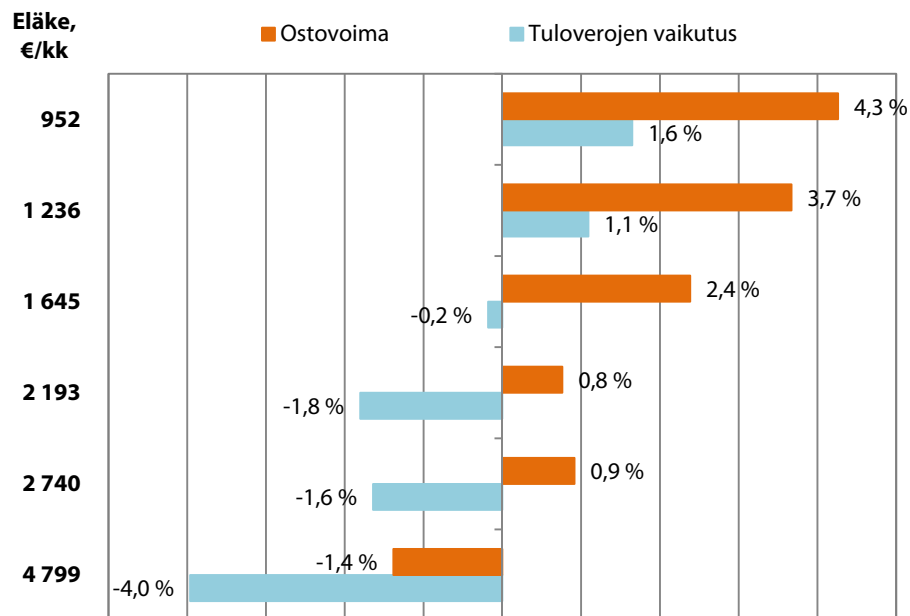
Keskituloisella ja sitä suuremmilla eläketasoilla tuloverotuksen muutokset söivät ostovoimaa. Kaikkein korkeimmalla tarkastelulla 4 799 euron eläketasolla tulove-

rotus kiristyi eniten, ja vei ostovoimasta peräti neljä prosenttia. Hintatason ja indeksimuutosten vaikutus oli kuitenkin positiivinen ja kokonaisuudessaan ostovoima oli korkeimmalla tulotasolla 1,4 prosenttia matalampi vuonna 2015 kuin 2011.

Kaikilla eläketasoilla ostovoimaa vahvisti inflaation hidastuminen vaalikauden loppua kohden. Vuoden 2011 korkea inflaatio nosti eläkeindeksejä vuodelle 2012. Kun eläkeindeksit seuraavat edellisvuoden inflaatiota, inflaation hidastuessa indeksitarkistukset ovat korkeampia kuin kyseisen vuoden inflaatio. Tämä näkyy lyhyen aikavälin ostovoimatarkastelussa positiivisena kehityksenä.

Eläkkeen ostovoima kehittyi päättyneellä vaalikaudella heikommin kuin edellisellä vaalikaudella 2007–2011, jolloin eläkeverotukseen tehtiin useita keventäviä muutoksia. Tuolloin pieni- ja keskituloisilla esimerkkieläkkeillä ostovoima kasvoi yli viisi prosenttia, ja kolmella korkeammalla tulotasolla 2,6–4,6 prosenttia. Tosin tuolloinkin korkeimman tulotason eläkkeen ostovoima kasvoi vähiten. Vaalikaudella 2007–2011 pelkkää työeläkettä saavien ostovoiman kasvusta yli 90 prosenttia tuli nimenomaan tuloverotuksen kevenemisestä. Nyt päättyneellä vaalikaudella samoilla neljällä korkeimmalla tulotasolla tuloverotuksen kiristyminen taas heikensi ostovoimaa. (Kirkko-Jaakkola 2011 ja 2012)

Kuvio 27 Nettoeläkkeen ostovoiman muutos vaalikaudella 2011-2015* ja tuloveroprosentin muutoksen vaikutus siihen (vuonna 2013 voimaan tullut Ylevero sisältyy laskelmaan, tv-maksun poistumista ei huomioitu)

5 LOPUKSI

Eläketulosta jää vuonna 2015 suurempi osuus käytettäväksi kuin mitä vuosittain vaihteen tuloveroprosenteilla jäisi. Yli puolet pelkkää työeläkettä saavan ostovoiman kasvusta on tullut tuloverotuksen kevenemisestä. Työeläkeindeksin reaalikehitys muodostaa loppuosan ostovoiman kasvusta.

Kuitenkin päättyneellä vaalikaudella 2011–2015 eläkkeiden verotus kokonaisuudessaan kiristyi kahta alinta tarkasteltua tulotasoa lukuun ottamatta. Verotuksen progressiivisuus kasvoi pienituloisille suunnattujen kevennysten ja suurempituloisille kohdistuvien kiristysten myötä.

Vuoden 2015 eläkeindeksien leikkauksesta huolimatta ostovoima kasvaa tänä vuonna 0,8 prosenttia keskituloisella eläkkeensaajalla (1 645 €/kk) sekä kahdella alimmalla eläketasolla indeksileikkausta kompensoivan eläketulovähennyksen korotuksen ja inflaation hidastumisen myötä. Korkeammilla eläketasoilla ostovoima pysyy suunnilleen ennallaan, kun verokompensoinnin ulkopuolelle jäivät yli 2 150 euron kuukausieläkettä ansaitsevat.

LÄHTEITÄ

Eläketurvakeskus (2015). Tiedote 15.4.2015: Keskieläke 1588 euroa kuukaudessa. http://www.etk.fi/fi/service/etusivu/304/arkisto?contentPath=fi/tiedotteet_uusi/15042015_keskielake_1_588_euroa_kuukaudessa&date=15.04.2015&tab=notices. Viitattu 24.4.2015.

Eläketurvakeskus (2014): Työeläkeindikaattorit. Eläketurvakeskuksen katsauksia 4/2014.

Eläketurvakeskus ja Kansaneläkelaitos (2014). Tilasto Suomen eläkkeensaajista 2013.

Kannisto, J. (2014). Eläkkeellä ja työssä. Tilastoraportti eläkeläisten työnteosta vuosina 2007–2012. Eläketurvakeskuksen tilastoraportteja 6/2014.

Kirkko-Jaakkola, M. (2012). Eläkeverotus muutoksessa. Eläkkeensaajan verot ja ostovoima 2000–2013. Verotietoa 66. Veronmaksajain Keskusliitto.

Kirkko-Jaakkola, M. (2011). Mitä eläkeverotuksessa on tapahtunut? Eläkkeensaajan verot ja ostovoima 2000–2011. Verotietoa 62. Veronmaksajain Keskusliitto.

Kurjenoja, J. (2009). Eläkkeensaajan verotus ja ostovoima 2000-luvulla. Verotietoa 55. Veronmaksajain Keskusliitto.

Nyman, H. ja Kiviniemi, M. (2014). Katsaus eläketurvaan vuonna 2013. Eläketurvakeskuksen tilastoraportteja 4:2014.

OECD (2013). Pensions at a Glance 2013. OECD and G20 indicators. OECD Publishing.

Rantala, J. (2011). Eläkeläisten toimeentulo. Teoksessa Kautto, M. (toim.): Eläkkeet ja eläkkeensaajien toimeentulo 2000-2010. Eläketurvakeskuksen raportteja 4/2011.

Rantala, J., ja Suoniemi, I. (2011). Toimeentulon muuttuminen eläkkeelle siirryttäessä - ekvivalenttitulosuhteen tarkastelua. Yhteiskuntapolitiikka -lehti 1/2011.

Salonen, J. ja Knuuti, J. (2012). Lakisääteisten eläkkeiden verotus Suomessa vuosina 2005-2010. Eläketurvakeskuksen keskustelualoitteita 4/2012.

Tilastokeskus (2015). Tulonjakotilasto [verkkajulkaisu]. Suomen virallinen tilasto. Viitattu 29.4.2015.

Tuominen, E., Nyman, H. ja Lampi, J. (2011). Eläkkeiden reaalin kehitys vuosina 2000-2010. Teoksessa Kautto M. (toim.): Eläkkeet ja eläkkeensaajien toimeentulo 2000-2010. Eläketurvakeskuksen raportteja 4/2011.

Valtiovarainministeriö (2015). Taloudellinen katsaus 2.4.2015.

Verohallinto (2014). Maksuunpanon tilasto verovuodelta 2013.

Verohallinto (2013). Maksuunpanon tilasto verovuodelta 2012.

ELÄKKEENSAAJAN TULOVEROPERUSTEITA 2000-2015

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kansaneläke, 1. kr, yksin. euroa/kk*	446,5	464,0	488	493,5	496,4	505,2	515,9	524,9	558,5	584,1	584,1	586,5	608,6	630,0	633,9	636,6
Kansaneläke, 1. kr, puol. euroa/kk*	391,5	406,8	429	434,2	436,7	445,4	455,3	463,3	495,4	518,1	518,1	520,2	539,9	558,8	562,3	564,7
Kunnallisver. eläketulovähennys, kerroin	1,37	1,37	1,37	1,37	1,37	1,37	1,37	1,37	1,37	1,37	1,37	1,37	1,37	1,37	1,37	1,39
Kunnallisver. eläketulovähennys, täysi määrä, yksin.	5 870	6 273	6 540	6 640	6 690	6 810	6 950	7 150	7 710	8 130	8 130	8 170	8 530	8 880	8 950	9 140
Kunnallisver. eläketulovähennys, täysi määrä, puol.	4 962	5 332	5 580	5 660	5 710	5 830	5 960	6 140	6 670	8 130	8 130	8 170	8 530	8 880	8 950	9 140
Kunnallisver. eläketulovähennys, alenema	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %	62 %	56 %	55 %	55 %	55 %	55 %	54 %
Valtionver. eläketulovähennys, kerroin	2,22	2,22	2,22	2,22	2,22	2,22	2,22	2,22	3,53	3,65	3,78	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8
Valtionver. eläketulovähennys, täysi määrä	3 902	1 463	1 500	1 550	1 530	1 430	1 460	1 590	11 060	12 490	11 300	11 150	11 660	12 630	12 610	12 540
Valtionver. eläketulovähennys, alenema	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %	53 %	46 %	46 %	44 %	44 %	44 %	44 %	44 %
Valtionver. invalidivähennys, täysi määrä	111	111	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115
Kunnallisverotuksen invalidivähennys, täysi määrä	437	437	440	440	440	440	440	440	440	440	440	440	440	440	440	440
Kunnallisverotuksen perusvähennys, enimmäismäärä	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	2 200	2 250	2 850	2 880	2 930	2 970
alenema enimmäismäärän ylittävistä tuloista	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	19 %	18 %
Keskimääräinen kunnallisveroprosentti	17,65	17,67	17,78	18,04	18,12	18,29	18,39	18,45	18,55	18,59	18,97	19,16	19,25	19,38	19,74	19,87
Sairausvakuutusmaksu	3,2 %	2,7 %	1,9 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %										
Sairausvakuutusmaksu 2006-																
sairaanhoitomaksu, eläkkeen- ja etuudensaajat							1,50 %	1,45 %	1,41 %	1,45 %	1,64 %	1,36 %	1,39 %	1,47 %	1,49 %	1,49 %
Keskimääräinen kirkollisveroprosentti**	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,33 %	1,33 %	1,33 %	1,33 %	1,32 %	1,33 %	1,39 %	1,40 %	1,41 %	1,42 %	1,43 %
Eläketulon lisävero, 45 000 euron ylittävistä eläketulosta														6 %	6 %	6 %
Yleisradiovero														0,68 %	0,68 %	0,68 %
pienin perittävä määrä, €														50	51	51
suurin perittävä määrä, €														140	143	143

*Eläkevähenteisen kansaneläkkeen täysi määrä 1. kuntaryhmässä; 2008 kuntaryhmät poistuivat.

Sisältää 2001, 2005, 2006 ja 2008 tasokorotukset.

** Keskimääräisen kirkollisveroprosentin laskutapa muutettu vuodesta 2011, jolloin muutos oli todellisesti 0,01 %-yks

VALTION TULOVEROASTEIKOT 2000-2015

2000:	alaraja, €	vero rajalla, €	vero-prosentti	2004:	alaraja, €	vero rajalla, €	vero-prosentti	2008:	alaraja, €	vero rajalla, €	vero-prosentti	2012:	alaraja, €	vero rajalla, €	vero-prosentti
	8 005,7	8,4	5,0 %		0	0	0,0 %		0	0	0,0 %		0	0	0,0 %
	10 696,8	143,0	15,0 %		11 700	8	11,0 %		12 600	8	8,5 %		16 100	8	6,5 %
	13 623,2	581,9	19,0 %		14 500	316	15,0 %		20 800	705	19,0 %		23 900	515	17,5 %
	19 005,2	1 604,5	25,0 %		20 200	1 171	21,0 %		34 000	3 213	23,5 %		39 100	3 175	21,5 %
	29 937,5	4 337,6	31,0 %		31 500	3 544	27,0 %		62 000	9 793	31,5 %		70 300	9 883	29,75 %
	52 979,2	11 480,5	37,5 %		55 800	10 105	34,0 %								
2001:	alaraja, €	vero rajalla, €	vero-prosentti	2005:	alaraja, €	vero rajalla, €	vero-prosentti	2009:	alaraja, €	vero rajalla, €	vero-prosentti	2013:	alaraja, €	vero rajalla, €	vero-prosentti
	0,0	0,0	0,0 %		0	0	0,0 %		0	0	0,0 %		16 100	8	6,5 %
	11 100,4	8,4	14,0 %		12 000	8	10,5 %		13 100	8	7,0 %		23 900	515	17,5 %
	14 296,0	455,8	18,0 %		15 400	365	15,0 %		21 700	610	18,0 %		39 100	3 175	21,5 %
	19 678,0	1 424,6	24,0 %		20 500	1 130	20,5 %		35 300	3 058	22,0 %		70 300	9 883	29,75 %
	30 946,6	4 129,0	30,0 %		32 100	3 508	26,5 %		64 500	9 482	30,5 %		100 000	18 718,75	31,75 %
	54 661,1	11 243,4	37,0 %		56 900	10 080	33,5 %								
2002:	alaraja, €	vero rajalla, €	vero-prosentti	2006:	alaraja, €	vero rajalla, €	vero-prosentti	2010:	alaraja, €	vero rajalla, €	vero-prosentti	2014:	alaraja, €	vero rajalla, €	vero-prosentti
	0	0	0,0 %		0	0	0,0 %		0	0	0,0 %		16 300	8	6,5 %
	11 500	8	13,0 %		12 200	8	9,0 %		15 200	8	6,5 %		24 300	528	17,5 %
	14 300	372	17,0 %		17 000	440	14,0 %		22 600	489	17,5 %		39 700	3 223	21,5 %
	19 700	1 290	23,0 %		20 000	860	19,5 %		36 800	2 974	21,5 %		71 400	10 039	29,75 %
	30 900	3 866	29,0 %		32 800	3 356	25,0 %		66 400	9 338	30,0 %		100 000	18 547,00	31,75 %
	54 700	10 768	36,0 %		58 200	9 706	32,5 %								
2003:	alaraja, €	vero rajalla, €	vero-prosentti	2007:	alaraja, €	vero rajalla, €	vero-prosentti	2011:	alaraja, €	vero rajalla, €	vero-prosentti	2015:	alaraja, €	vero rajalla, €	vero-prosentti
	0	0	0,0 %		0	0	0,0 %		0	0	0,0 %		16 500	8	6,5 %
	11 600	8	12,0 %		12 400	8	9,0 %		15 600	8	6,5 %		24 700	541	17,5 %
	14 400	344	16,0 %		20 400	728	19,5 %		23 200	502	17,5 %		40 300	3 271	21,5 %
	20 000	1 240	22,0 %		33 400	3 263	24,0 %		37 800	3 057	21,5 %		71 400	9 958	29,75 %
	31 200	3 704	28,0 %		60 800	9 839	32,0 %		68 200	9 593	30,0 %		90 000	15 491,00	31,75 %
	55 200	10 424	35,0 %												

VERONMAKSAJAT

ELÄKKEENSAAJAN OSTOVOIMA TULOTASOITTAIN 2000-2015*

** Vuonna 2013 voimaan tullut yleisradiovero laskettu mukaan veroprosenttiin, mutta tv-maksun poistumista ei huomiotu ostovoimaa mahdollisesti lisäävänä tekijänä.

Taulukko 1. Kokonaiseläke 952 euroa kuukaudessa vuonna 2015

	Kokonais- eläke €/v	Vero- pros. %	Käytettävissä oleva tulo €/v	Muutos ed. vuodesta €/v	Nimellinen muutos %	Inflaatio %	Reaalinen muutos %	Ostovoima vuoden 2015* hinnoin
2000	8 016	7,2 %	7 439			3,4 %		9 494
2001	8 421	6,7 %	7 857	418	5,6 %	2,5 %	3,0 %	9 780
2002	8 711	6,4 %	8 154	297	3,8 %	1,6 %	2,2 %	9 994
2003	8 843	6,4 %	8 277	123	1,5 %	0,9 %	0,6 %	10 055
2004	8 932	6,5 %	8 352	75	0,9 %	0,2 %	0,7 %	10 127
2005	9 066	6,6 %	8 467	116	1,4 %	0,9 %	0,5 %	10 176
2006	9 230	6,6 %	8 621	153	1,8 %	1,8 %	0,1 %	10 182
2007	9 457	6,6 %	8 833	212	2,5 %	2,5 %	0,0 %	10 182
2008	9 934	5,9 %	9 348	515	5,8 %	4,1 %	1,7 %	10 351
2009	10 411	5,5 %	9 839	491	5,2 %	0,0 %	5,2 %	10 895
2010	10 427	3,5 %	10 062	223	2,3 %	1,2 %	1,0 %	11 009
2011	10 526	3,5 %	10 157	95	0,9 %	3,5 %	-2,5 %	10 739
2012	10 914	2,0 %	10 690	533	5,2 %	2,8 %	2,4 %	10 993
2013**	11 254	2,6 %	10 964	274	2,6 %	1,4 %	1,1 %	11 113
2014	11 372	2,6 %	11 073	109	1,0 %	1,1 %	-0,1 %	11 106
2015*	11 419	1,9 %	11 196	124	1,1 %	0,3 %	0,8 %	11 196

Taulukko 2. Kokonaiseläke 1236 euroa kuukaudessa vuonna 2015

	Kokonais- eläke €/v	Vero- pros. %	Käytettävissä oleva tulo €/v	Muutos ed. vuodesta €/v	Nimellinen muutos %	Inflaatio %	Reaalinen muutos %	Ostovoima vuoden 2015* hinnoin
2000	10 416	17,2 %	8 624			3,4 %		11 007
2001	10 920	15,3 %	9 249	625	7,2 %	2,5 %	4,6 %	11 514
2002	11 298	14,7 %	9 637	388	4,2 %	1,6 %	2,6 %	11 812
2003	11 488	14,7 %	9 799	162	1,7 %	0,9 %	0,8 %	11 904
2004	11 629	14,9 %	9 897	98	1,0 %	0,2 %	0,8 %	12 000
2005	11 803	15,0 %	10 032	136	1,4 %	0,9 %	0,5 %	12 057
2006	12 027	15,1 %	10 211	179	1,8 %	1,8 %	0,0 %	12 060
2007	12 329	15,1 %	10 467	256	2,5 %	2,5 %	0,0 %	12 065
2008	12 841	14,4 %	10 992	525	5,0 %	4,1 %	0,9 %	12 172
2009	13 472	13,7 %	11 627	635	5,8 %	0,0 %	5,8 %	12 875
2010	13 504	12,1 %	11 870	243	2,1 %	1,2 %	0,9 %	12 986
2011	13 672	12,1 %	12 017	148	1,2 %	3,5 %	-2,2 %	12 705
2012	14 169	11,0 %	12 611	593	4,9 %	2,8 %	2,1 %	12 968
2013**	14 580	11,6 %	12 890	279	2,2 %	1,4 %	0,8 %	13 066
2014	14 768	11,8 %	13 027	136	1,1 %	1,1 %	0,0 %	13 066
2015*	14 827	11,2 %	13 172	145	1,1 %	0,3 %	0,8 %	13 172

ELÄKKEENSAAJAN OSTOVOIMA TULOTASOITTAIN 2000-2015*

** Vuonna 2013 voimaan tullut yleisradiovero laskettu mukaan veroprosenttiin, mutta tv-maksun poistumista ei huomiotu ostovoimaa mahdollisesti lisäävänä tekijänä.

Taulukko 3. Kokonaiseläke 1645 euroa kuukaudessa vuonna 2015

	Kokonais- eläke €/v	Vero- pros. %	Käytettävissä oleva tulo €/v	Muutos ed. vuodesta €/v	Nimellinen muutos %	Inflaatio %	Reaalinen muutos %	Ostovoima vuoden 2015* hinnoin
2000	14 400	27,2 %	10 483			3,4 %		13 380
2001	14 980	25,3 %	11 190	707	6,7 %	2,5 %	4,1 %	13 929
2002	15 418	24,2 %	11 687	497	4,4 %	1,6 %	2,8 %	14 325
2003	15 685	23,9 %	11 936	249	2,1 %	0,9 %	1,2 %	14 500
2004	15 889	23,9 %	12 091	155	1,3 %	0,2 %	1,1 %	14 660
2005	16 037	23,5 %	12 269	177	1,5 %	0,9 %	0,6 %	14 745
2006	16 304	23,0 %	12 554	285	2,3 %	1,8 %	0,6 %	14 827
2007	16 664	23,0 %	12 831	278	2,2 %	2,5 %	-0,2 %	14 790
2008	17 064	19,8 %	13 685	854	6,7 %	4,1 %	2,5 %	15 154
2009	17 910	18,9 %	14 525	840	6,1 %	0,0 %	6,1 %	16 084
2010	17 957	18,7 %	14 599	74	0,5 %	1,2 %	-0,7 %	15 972
2011	18 200	18,7 %	14 796	197	1,4 %	3,5 %	-2,1 %	15 643
2012	18 858	18,5 %	15 378	581	3,9 %	2,8 %	1,1 %	15 813
2013**	19 391	19,2 %	15 676	299	1,9 %	1,4 %	0,5 %	15 890
2014	19 657	19,4 %	15 840	164	1,0 %	1,1 %	0,0 %	15 887
2015*	19 735	18,8 %	16 017	177	1,1 %	0,3 %	0,8 %	16 017

Taulukko 4. Kokonaiseläke 2193 euroa kuukaudessa vuonna 2015

	Kokonais- eläke €/v	Vero- pros. %	Käytettävissä oleva tulo €/v	Muutos ed. vuodesta €/v	Nimellinen muutos %	Inflaatio %	Reaalinen muutos %	Ostovoima vuoden 2015* hinnoin
2000	19 200	30,8 %	13 286			3,4 %		16 957
2001	19 973	29,2 %	14 141	854	6,4 %	2,5 %	3,8 %	17 602
2002	20 558	28,2 %	14 761	620	4,4 %	1,6 %	2,8 %	18 092
2003	20 913	27,7 %	15 120	360	2,4 %	0,9 %	1,5 %	18 368
2004	21 185	27,4 %	15 380	260	1,7 %	0,2 %	1,5 %	18 648
2005	21 383	27,2 %	15 567	187	1,2 %	0,9 %	0,3 %	18 709
2006	21 738	26,7 %	15 934	367	2,4 %	1,8 %	0,6 %	18 820
2007	22 219	26,1 %	16 420	486	3,0 %	2,5 %	0,6 %	18 927
2008	22 752	23,3 %	17 451	1 031	6,3 %	4,1 %	2,1 %	19 324
2009	23 880	22,4 %	18 531	1 080	6,2 %	0,0 %	6,2 %	20 520
2010	23 943	22,9 %	18 460	-71	-0,4 %	1,2 %	-1,6 %	20 196
2011	24 266	22,8 %	18 734	274	1,5 %	3,5 %	-1,9 %	19 806
2012	25 144	22,9 %	19 379	645	3,4 %	2,8 %	0,6 %	19 927
2013**	25 854	23,6 %	19 760	381	2,0 %	1,4 %	0,5 %	20 029
2014	26 209	24,0 %	19 909	149	0,8 %	1,1 %	-0,3 %	19 968
2015*	26 314	24,2 %	19 957	49	0,2 %	0,3 %	-0,1 %	19 957

ELÄKKEENSAAJAN OSTOVOIMA TULOTASOITTAIN 2000-2015*

** Vuonna 2013 voimaan tullut yleisradiovero laskettu mukaan veroprosenttiin, mutta tv-maksun poistumista ei huomiotu ostovoimaa mahdollisesti lisäävänä tekijänä.

Taulukko 5. Kokonaiseläke 2740 euroa kuukaudessa vuonna 2015

	Kokonais- eläke €/v	Vero- pros. %	Käytettävissä oleva tulo €/v	Muutos ed. vuodesta €/v	Nimellinen muutos %	Inflaatio %	Reaalinen muutos %	Ostovoima vuoden 2015* hinnoin
2000	24 000	34,0 %	15 840			3,4 %		20 217
2001	24 966	32,5 %	16 852	1 012	6,4 %	2,5 %	3,8 %	20 977
2002	25 692	31,4 %	17 625	772	4,6 %	1,6 %	3,0 %	21 602
2003	26 136	30,7 %	18 112	488	2,8 %	0,9 %	1,9 %	22 003
2004	26 472	30,3 %	18 451	339	1,9 %	0,2 %	1,7 %	22 372
2005	26 724	30,1 %	18 680	229	1,2 %	0,9 %	0,4 %	22 450
2006	27 168	29,5 %	19 153	473	2,5 %	1,8 %	0,8 %	22 622
2007	27 768	29,0 %	19 715	562	2,9 %	2,5 %	0,5 %	22 725
2008	28 428	27,6 %	20 582	867	4,4 %	4,1 %	0,3 %	22 792
2009	29 832	25,6 %	22 195	1 613	7,8 %	0,0 %	7,8 %	24 578
2010	29 916	26,3 %	22 048	-147	-0,7 %	1,2 %	-1,9 %	24 122
2011	30 324	26,1 %	22 409	361	1,6 %	3,5 %	-1,8 %	23 692
2012	31 416	26,2 %	23 181	771	3,4 %	2,8 %	0,6 %	23 837
2013**	32 304	26,7 %	23 683	502	2,2 %	1,4 %	0,7 %	24 005
2014	32 748	27,2 %	23 837	155	0,7 %	1,1 %	-0,4 %	23 909
2015*	32 880	27,3 %	23 909	72	0,3 %	0,3 %	0,0 %	23 909

Taulukko 6. Kokonaiseläke 4799 euroa kuukaudessa vuonna 2015

	Kokonais- eläke €/v	Vero- pros. %	Käytettävissä oleva tulo €/v	Muutos ed. vuodesta €/v	Nimellinen muutos %	Inflaatio %	Reaalinen muutos %	Ostovoima vuoden 2015* hinnoin
2000	42 000	41,4 %	24 612			3,4 %		31 412
2001	43 691	39,9 %	26 258	1 646	6,7 %	2,5 %	4,1 %	32 686
2002	44 976	38,7 %	27 570	1 312	5,0 %	1,6 %	3,4 %	33 792
2003	45 756	37,8 %	28 460	890	3,2 %	0,9 %	2,3 %	34 573
2004	46 356	37,2 %	29 112	651	2,3 %	0,2 %	2,1 %	35 297
2005	46 788	36,9 %	29 523	412	1,4 %	0,9 %	0,5 %	35 482
2006	47 568	36,0 %	30 444	920	3,1 %	1,8 %	1,3 %	35 957
2007	48 624	35,5 %	31 362	919	3,0 %	2,5 %	0,5 %	36 150
2008	49 788	35,2 %	32 263	900	2,9 %	4,1 %	-1,2 %	35 726
2009	52 260	34,4 %	34 283	2 020	6,3 %	0,0 %	6,3 %	37 963
2010	52 392	34,0 %	34 579	296	0,9 %	1,2 %	-0,3 %	37 832
2011	53 100	33,9 %	35 099	520	1,5 %	3,5 %	-1,9 %	37 108
2012	55 020	34,0 %	36 296	1 197	3,4 %	2,8 %	0,6 %	37 323
2013**	56 580	36,0 %	36 217	-79	-0,2 %	1,4 %	-1,6 %	36 710
2014	57 360	36,4 %	36 463	246	0,7 %	1,1 %	-0,4 %	36 573
2015*	57 588	36,5 %	36 595	131	0,4 %	0,3 %	0,1 %	36 595

ELÄKKEENSAAJAN OSTOVOIMA TULOTASOITTAIN 2000-2015*

** Vuonna 2013 voimaan tullut yleisradiovero laskettu mukaan veroprosenttiin, mutta tv-maksun poistumista ei huomiotu ostovoimaa mahdollisesti lisäävänä tekijänä.

Taulukko 7. Eläkeläispuolisot, molempien kokonaiseläke 1 645 euroa kuukaudessa vuonna 2015

	Kokonais- eläke €/v	Vero- pros. %	Käytettävissä oleva tulo €/v	Muutos ed. vuodesta €/v	Nimellinen muutos %	Inflaatio %	Reaalinen muutos %	Ostovoima vuoden 2015* hinnoin
2000	28 800	27,2 %	20 966			3,4 %		26 759
2001	29 960	25,5 %	22 320	1 353	6,5 %	2,5 %	3,8 %	27 783
2002	30 837	24,6 %	23 251	931	4,2 %	1,6 %	2,6 %	28 498
2003	31 370	24,3 %	23 747	496	2,1 %	0,9 %	1,2 %	28 848
2004	31 777	24,2 %	24 087	340	1,4 %	0,2 %	1,2 %	29 205
2005	32 075	24,0 %	24 377	290	1,2 %	0,9 %	0,3 %	29 297
2006	32 608	23,5 %	24 945	568	2,3 %	1,8 %	0,6 %	29 462
2007	33 328	23,6 %	25 463	518	2,1 %	2,5 %	-0,4 %	29 350
2008	34 128	21,3 %	26 858	1 395	5,5 %	4,1 %	1,3 %	29 742
2009	35 820	18,9 %	29 050	2 191	8,2 %	0,0 %	8,2 %	32 169
2010	35 914	18,7 %	29 198	148	0,5 %	1,2 %	-0,7 %	31 945
2011	36 400	18,7 %	29 593	395	1,4 %	3,5 %	-2,1 %	31 287
2012	37 716	18,5 %	30 756	1 163	3,9 %	2,8 %	1,1 %	31 626
2013**	38 781	19,2 %	31 353	597	1,9 %	1,4 %	0,5 %	31 779
2014	39 314	19,4 %	31 680	327	1,0 %	1,1 %	0,0 %	31 775
2015*	39 471	18,8 %	32 033	353	1,1 %	0,3 %	0,8 %	32 033

Taulukko 8. Perheetön eläkeläinen, kansaneläke 636,63 euroa vuonna 2015 täydennettynä takuueläkkeellä (1.3.2011 alkaen), jolloin kokonaiseläke 746,57 euroa kuukaudessa.

	Kokonais- eläke €/v	Vero- pros. %	Käytettävissä oleva tulo €/v	Muutos ed. vuodesta €/v	Nimellinen muutos %	Inflaatio %	Reaalinen muutos %	Ostovoima vuoden 2015* hinnoin
2000	5 358		5 358			3,4 %		6 839
2001	5 654		5 654	296	5,5 %	2,5 %	2,9 %	7 038
2002	5 851		5 851	197	3,5 %	1,6 %	1,9 %	7 172
2003	5 921		5 921	70	1,2 %	0,9 %	0,3 %	7 193
2004	5 957		5 957	35	0,6 %	0,2 %	0,4 %	7 222
2005	6 049		6 049	92	1,5 %	0,9 %	0,7 %	7 269
2006	6 150		6 150	101	1,7 %	1,8 %	-0,1 %	7 264
2007	6 298		6 298	148	2,4 %	2,5 %	-0,1 %	7 260
2008	6 702		6 702	403	6,4 %	4,1 %	2,2 %	7 421
2009	7 010		7 010	308	4,6 %	0,0 %	4,6 %	7 762
2010	7 010		7 010	0	0,0 %	1,2 %	-1,2 %	7 669
2011	8 050		8 050	1 041	14,8 %	3,5 %	11,0 %	8 511
2012	8 565		8 565	514	6,4 %	2,8 %	3,5 %	8 807
2013**	8 866	0,7 %	8 806	241	2,8 %	1,4 %	1,3 %	8 925
2014	8 921	0,7 %	8 860	54	0,6 %	1,1 %	-0,4 %	8 886
2015*	8 959	0,7 %	8 898	38	0,4 %	0,3 %	0,1 %	8 898

Verotietoa-sarjassa aikaisemmin ilmestynyt:

45. **Jaana Kurjenoja: Työvoimakustannuksen verokiila 2005.** 31.8.2005
46. **Jaana Kurjenoja: Veronkevennyksillä ostovoimaa**
Palkansaajan tuloverotus ja ostovoima 1991-2006. 3.1.2006
47. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2006**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2006. 24.1.2006
48. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2006**
Miten Suomi verottaa nyt työtä? 16.8.2006
49. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2007**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2007. 13.12.2006
50. **Minna Punakallio: Verottaja ostajan kukkarolla**
Kulutusverot Suomessa ja muissa maissa. 4.10.2007
51. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2007**
Suomi palkkaverottajana. 25.10.2007
52. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2008**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2008. 30.1.2008
53. **Jaana Kurjenoja: Työn verotus ja perheet Euroopassa**
Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. 11.2.2008
54. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2008**
Suomi työn verottajana. 15.9.2008
55. **Jaana Kurjenoja: Eläkkeensaajan verotus ja ostovoima 2000-luvulla** 10.2.2009
56. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2009**
Suomen asema työn verottajana. 16.11.2009
57. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2010**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa. 7.1.2010
58. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkkeet, verot ja ostovoima**
Esimerkilaskelmia eläketulon verotuksesta ja nettoeläkkeen ostovoimasta 2000-luvulla. 15.6.2010
59. **Minna Punakallio: Suomi ja muut maat työn verottajina**
Kansainvälinen palkkaverovertailu 2010. 9.11.2010
60. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot 2011 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 13.12.2010
61. **Minna Punakallio: Mitä tuloverotuksessa on tapahtunut?**
Palkansaajan verot ja ostovoima 1990-luvun alun laman jälkeen. 4.7.2011
62. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Mitä eläkeverotuksessa on tapahtunut?**
Eläkkeensaajan verot ja ostovoima 2000-2011. 4.8.2011
63. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2011** 19.12.2011
64. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot 2012 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 16.2.2012
65. **Minna Punakallio: Kiristysten aika**
Kulutusverot meillä ja muualla. 4.9.2012
66. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkeverotus muutoksessa**
Eläkkeensaajan verot ja ostovoima 2000-2013. 4.12.2012
67. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2012.** 13.12.2012
68. **Mikael Kirkko-Jaakkola, Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2013.** 12.12.2013
69. **Niina Suutarinen: Kuntien verot 2014 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 11.6.2014
70. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2014.** 13.11.2014
71. **Leena Savolainen: Kuntien verot 2015 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 4.2.2015
72. **Leena Savolainen: Verottaja kuluttajan kukkarolla**
Kulutusverot meillä ja muualla. 8.4.2015

Veronmaksajain Keskusliitto + Verotieto Oy
Kalevankatu 4, 00100 HELSINKI, puhelin (09) 618 871, fax (09) 608 087
www.veronmaksajat.fi

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa.